novice

Leto VII. - Št. 29 KOČEVJE 20. julija 1962 Cena 20 din

O gospodarstvu in zdravstveni službi

Na zadnji razširjeni seji Občinskega sindikalnega sveta Kočevje so analizirali gospodarjenje v petih mesecih tega leta in delo sindikalnih podružnic za izpolnjevanje planskih nalog po gospodarskih organizacijah. Poleg tega so obravnavali tudi problem zdravstva in zavarovalne skupnosti.

Iz poročila, ki ga je napravila komisija, je razvidno, da se nekatere sindikalne organizacije vse premalo zanimajo za vprašanje gospodarstva v kolektivu. Namen poročila in razprave na razširjeni seji je bil v tem, da se pokaže članom sindikalnih organizacij, kaj je potrebno ukreniti za izboljšanje dela v posameznih kolektivih.

Osnovne slabosti na področju proizvodnje se odražajo v pomanjkanju čuta odgovornosti pri nekaterih vodilnih delavcih, ki se ne morejo otresti starih pojmov. Za primer: podjetje ni krivo, če se je znašlo v težkem položaju, pač pa so tega krivi inštrumenti in je dolžnost družbe, da to reši izven podjetja. V nekaterih podjetjih, ki so prišli na račun spremenjenih predpisov v boljši položaj, se čuti samozadovoljstvo, kot da je to zasluga posameznikov.

Sindikalne organizacije premalo obravnavajo ta vprašanja po delovnih kolektivih, organizacijo dela in dviganje strokovnosti. Nekateri odbori sindikata se zgubljajo v podrobnostih, ne vidijo pa ostalih važnejših vprašanj. V nekaterih kolektivih ugotavljajo rezerve v delovni sili in vidijo rešitev samo v odpuščanju delavcev. Ni v interesu družbe, da je veliko število brezposelnih, pač pa je naloga v tem, da se tam, kjer so pogoji, odprejo nova delovna mesta in se bo tako dvignila proizvodnja in dohodek. To ni mišljeno v tem smislu, da bi se ljudje samo zaposlili, pač pa da bi ustvarjali in večali proizvodnjo.

Analiza gibanja gospodarstva kaže, da je celotni dohodek za 3,5 % pod planom, narodni dohodek pa za 7,5 %, medtem ko so materialni stroški za 1 % nad planom. Tam, kjer so takoj analizirali stanje in sprejeli ustrezne ukrepe, se stanje hitro izboljšuje, drugod pa slabša, ker ne rešujejo problemov tako, kot bi bilo potrebno. Ta ocena ne more biti enostranska, višina ustvarjenega dohodka nam ne more povedati vsega, če istočasno ne ugotovimo njegove razdelitve. Na področju delitve os. dohodkov se ugotavlja znaten napredek v tem, da se osebni dohodki ne izplačujejo več neodvisno od uspeha gospodarjenja, kot je bilo to v preteklem letu. Po realizaciji osebnih dohodkov je razvidno, da je za 4,7 odstotkov nižji kot predvideva plan, kar je v skladu z ustvarjenim dohodkom. Še vedno pa ni zadovoljivo rešena delitev os. dohodkov znotraj gospodarskih organizacij. Razponi med posameznimi kategorijami zaposlenih še vedno niso urejeni po delu, pač pa v več primerih po položajih, neodvisno od dejanskega prizadevanja posameznika. Struktura v razponih se je res izboljšala v primeru z lanskim letom, ko je bilo 29 % delavcev, ki so zaslužili manj kot 15.000 na mesec. Letos je to število padlo na 12 %. To pomeni, da se osebni dohodki znatno izboljšujejo v korist najnižje kategorije delavcev, kar je pozitivno.

Pri storilnosti dosegajo gospodarske organizacije znaten napredek, saj dosedajo isto proizvodnjo z 7,9 % manj delovne sile kot v preteklem letu. Narodni dohodek na eno delovno uro se je dvignil za 7 %, kar gre na račun izboljšanja organizacije dela, in modernizacijo proizvodnje. Najboljše rezultate so v tem dosegli v Kovinarju, kjer se je dohodek dvignil na eno delovno uro za 112 %, na Rudniku za 56 % in v INKOP za 31 %. Znaten padec pa se ugotavlja pri Trgoprometu, Avto in Elektro. Pri tem je treba upoštevati, da je za nekatere kolektive letošnja delitev ugodnejša, kot je bila prej.

Komisija je v svojem poročilu podrobno analizirala delo večjih delovnih kolektivov občine Kočevje, kar so v razpravi še dopolnili. Problemi produktivnosti in modernizacija proizvodnje ter gospodarjenje so v posameznih gospodarskih organizacijah različno obravnavali, kakor so se v to poglobile sindikalne organizacije. Čeprav je analiza gospodarskih organizacij, ki jo je pripravila komisija, precej obširna, še vedno ni mogla zajeti vseh problemov, ki po delovnih kolektivih obstojajo. Ta pregled stanja gospodarskih organizacij pa daje sindikalnim organizacijam dovolj bogato vsebino za njihovo delo, da se odpravijo slabosti in okrepijo konstruktivni ukrepi za dvig proizvodnje in izpolnitev planov posameznih organizacij.

V drugi točki je bilo podano poročilo o problemih zdravstva in zavarovalnih skupnosti.

Na začetku seje so izvolili novega predsednika Občinskega sindikalnega sveta Toneta Šercerja, ker je Franc Korelc kot direktor Rudnika z delom preveč obremenjen in je zaprosil za razrešitev.

Ustanovni kongres KPS na Čebinovem pri Zagorju ob Savi l. 1937

Brigada NOV Slovenije v Koprivniku na Kočevskem

Pacient-zdravnik

Na zadnji seji Sveta za zdravstvo ObLO Kočevje, ki je bila 17. julija, so med drugim govorili o pripravi poročila sanitarnega inšpektorja za sejo ObLO, o odnosih zdravnikov do pacientov (in obratno) ter o uspehih fluorografske akcije.

Iz okvirnega poročila sanitarnega inšpektorja bi vzeli le nekaj misli, ker bomo o samem poročilu poročali kasneje. Poročilo ugotavlja, da se higiensko stanje v trgovinah z živili zadnje mesece izboljšuje, tako da skoraj ni pripomb (razen problemov v pekarni). Nasprotno pa je higienski režim v gostinskih obratih znatno padel. Sanitarna inšpekcija je glede higiene v gostinskih lokalih že storila potrebne ukrepe.

Pereč problem je v naši občini tudi šolska higiena, saj so ugotovili, da je v vsej občini zelo malo šol, katerih učni prostori ustrezajo osnovnim higienskim predpisom. Pripomniti velja tudi to, da nekatere šole še zdaj gostujejo po privatnih hišah.

Na seji so precej časa posvetili problemu zdravnik-pacient. Osnovni motiv tem razpravam so dale pritožbe državljanov iz Banja loke in Fare, češ da prihaja zdravnik v Banja loko na vsakotedenski obisk z zamudo, nato pa predčasno odhaja naprej, ne da bi pregledal vse čakajoče. Enak problem je tudi v Fari, kjer zdravstvena služba kljub novemu zdravstvenemu domu še sedaj ni urejena. V ilustracijo tega problema je povedal dr. Vizjak, ki je seji prisostvoval, tudi nekaj o odnosih pacientov do zdravnikov. Poudaril je, da so nekateri ljudje skrajno nedisciplinirani, kličejo zdravnika na dom brez vsake potrebe, pri tem pa se verjetno ne zavedajo, da je tudi zdravnik samo človek. Na seji so sklenili proučiti vse pritožbe na račun zdravnikov in potem ustrezno ukrepati.

Fluorografska akcija v Kočevju je v celoti uspela. Med pregledi so ugotovili precej bolezenskih primerov in bodo te ljudi ponovno pregledali.

Prireditve za Dan vstaje v Kočevju

Pripravljalni odbor za proslavo Dneva vstaje v Kočevju bo za 22. julij s sodelovanjem družbenih organizacij organiziral naslednje prireditve:

1. V Muzeju NOB v Kočevju je odprta razstava dokumentarnega gradiva iz naše ljudske revolucije.

2. V soboto, 21. julija bo ob 19. uri pred spomenikom Svobode svečan sprejem bojnih partizanskih patrol in veliko ljudsko zborovanje. Patrole pridejo iz smeri Stare cerkve, Rudnika in Livolda.

3. V soboto, 21. julija ob 21. uri, bo v Šeškovem domu kulturno zabavni program, ki ga bodo izvajali člani celjskega akademskega ansambla »Dobri znanci«.

4. V nedeljo, 22. julija ob 9. uri, bo na strelišču Občinske strelske zveze tekmovanje strelskih ekip ZB, ZROP in Strelske družine Kočevje.

ČESTITKAM DELOVNIH KOLEKTIVOV OB DNEVU VSTAJE SE PRIDRUŽUJE TUDI KOLEKTIV ČZP KOČEVSKI TISK IN TEDNIK NOVICE

Povest o dobrih ljudeh

Naša novejša in polpretekla zgodovina, narodnoosvobodilna vojna in obdobje socialistične izgradnje, je kakor pravljica o dobrem in zlem, kakor povest o dobrih in zlih ljudeh. Govoriti o našem velikem prazniku — dnevu vstaje — pomeni govoriti o grozotah, mučenjih, požigih, o bobnenju letalskih motorjev in topovskih strelov, o nadutem »nadčloveku« in žrtvah njegove strahovlade, o bodečih žicah in živih okostnjakih za njimi, nenasitnih krematorijih in tisočih talcih, o lakoti in joku nedolžnih otrok ob požganih domovih; ta dan nam je simbol neustrašenosti, neverjetne vzdržljivosti, ljudi, je simbol velikih pohodov, borb, zmag in težkih preizkušenj...

Ko praznujemo praznik slovenskih puntarjev, naslednikov Matije Gubca in njegovih tovarišev — borcev za pravice zatiranih, se spominjamo vseh tistih, ki so v tem neenakem boju omagali in tisti, ki kljub strahovitim mučenjem in naporom niso nikdar klonili pred nadutim zatiravcem.

Povest o dobrih ljudeh, ki jo je napisalo življenje samo, sega daleč v preteklost, še v tisti čas, ko se je pričelo razlikovanje med »malim« in »velikim« človekom. Tisočletja se je »mali« človek boril za obstoj in enakopravnost, tisočletja je trpel, umiral in hrepenel po dnevu, ko se bo lahko vzravnal, svobodno zadihal in se zavedel svoje biti.

Slovenski narod je stoletja ječal v suženjskem jarmu, stoletja dolgo je moral garati za svoje gospodarje, ne da bi užival sam sadove svojega dela. Stoletja dolgo, iz generacije v generacijo je tičal v okovih, živel v strahu za življenje, pod bičem. Upognjen, ponižan, bičan.

In prihrumelo je novo neurje, strašnejše od vseh drugih. »Übermensch«, nadut in veličasten, odet v jeklo, s tanki, avioni in najmodernejše oborožen. Zakaj? Zavladati hoče vsemu svetu, postati hoče gospodar dežel in milijonov njihovih prebivavcev, uresničiti noro idejo o nadčloveku. Za slovenski narod ni več prostora pod soncem, ne sme več dihati istega zraka. Uničenje. U n i č e n j e ! Smrt! — In strašna vojna pošast zahrumi, smrt in razdejanje siplje iz zraka, iz neštevilnih jeklenih žrel bruha pogin. Nič ne pomaga, ne prošnje niti jok nedolžnih. Železni človek s pogledom blazneža ne pozna usmiljenja, ne zna misliti; izpolnjuje ukaze drugih blaznežev. Ukaze »nadljudi!« U k a z e ? Kaj je kaj takega sploh mogoče? Milijoni poslušajo nekaj blaznih ljudi? Da, tudi to je mogoče, v nekaterih deželah...

Biti ali ne biti je bilo vprašanje za slovenski narod. Takošnje uničenje, dolgotrajno umiranje ali pa boj, neenak in veličasten BOJ! Kocka je padla, odločitev je bila tu. Povest o dobrih ljudeh se nadaljuje, kroji se usoda vsega naroda. Ko nas je zapustilo vse, naši voditelji, se ljudstvo samo odloči, da bo rešilo domovino in svoje življenje. Komunistična partija postane iniciator odpora, vse napredne narodne sile se združijo v vseljudsko organizacijo OSVOBODILNO FRONTO.

Stekla zver besni, opleta s svojimi tisočerimi uničevavnimi kraki, mori, požiga, pošilja ljudi v koncentracijska taborišča, preseljuje zavedne Slovence. Škornji, težki, okovani škornji, teptajo po upognjenih, zbičanih hrbtih, gosenice tankov mrcvarijo trupla...

A kaj je to? izpod koles, iz blata se dviga nov človek s stisnjeno pestjo. Odhaja v gozdove. Preganja sovražnika, vrača mu zob za zob. Da, to ni več tisti ponižani človek, to je prebujenje, nov narod...

Povest o dobrih ljudeh se nadaljuje. Sedaj pripoveduje o gozdovih, širnih in nezavzetih trdnjavah naše prebujene nacionalnosti. O gozdovih, ki so hranili in varovali dobre ljudi, ki so jim vlivali nove moči, pogum in samozavest. O gozdovih, ki so skrivali v svojih nedrih skrivnosti novega življenja. Iz teh gozdov je končno zazvenela zmagovita pesem o tisočletnem suženjstvu in novi, srečnejši prihodnosti.

Dobri človek nadaljuje začeto delo, gradi si lepšo prihodnost, sam upravljavec in lastnik proizvodnih sredstev, nikomur podložen, sam svoj gospodar. Piše zadnje poglavje povesti o dobrih ljudeh, o dobrem in zlem. O zlu, ki ga je sam pomagal uničiti. Toda ve, da zlo še ni uničeno, pošast ni bila pokončana, samo utrujena. Sedaj dviga glavo, grozi z novim uničenjem in riše kljukaste križe. Toda ne bo več vstala, kajti dobri človek je vstal iz suženjstva — za vedno. O prestanem zlu pa bo vedno govorila povest o dobrih ljudeh, ostala nam bo v spomin in svarilo...

F. G.

V mučeniških Begunjah

Begunje. Majhna gorenjskavasica v neposredni bližini Roblека in starodavnega gradu Kamen, pomaknjena pod Karavanke, med gori Dobrča in Stol. Prijazni kraj, obdan z velikimi sadnimi vrtovi, med polji in strmimi gorami, se prav nič ne razlikuje od drugih gorenjskih vasi. Življenje je tudi tu, kakor povsod drugod, mirno teklo svojo pot, ljudje so obdelovali svoja polja, se ukvarjali z izdelovanjem blaga (v sosednjih Zapužah je tekstilna tovarna, katere filijala je tudi pri nas, v Jurjevici), ali pa so si kako drugače služili svoj vsakdanji kruh. Včasih pa je tudi to mirno življenje razburkala viharna doba. Tako je bilo vse do današnjih dni, ko so Begunje postale znane malone vsakemu Slovencu, ko so mnogim ostale v težkem, krvavem spominu. Posebno so Begunje znane iz NOB zaradi grozot in trpljenja borcev za svobodo in neodvisnost — slovenskih mož in fantov, žena in otrok, trpečih in mučenih ilegalcev, partizanov, komunistov v letih fašistične strahovlade.

Begunje je že zelo staro naselje, saj se prvič omenja že leta 1030. Sedanja begunjska graščina in grad Kamen, od katerega pa so ostale samo še razvaline, sta v preteklih stoletjih večkrat menjala gospodarja. Najbolj znan lastnik graščine je bil Jurij Kacijaner, po katerem je grad Kamen tudi dobil ime. Iz tega gradu tudi izvira znana slovenska pripovedka, ena redkih slovenskih junaških pripovedk, o Pegamu in Lambergarju. V drugi polovici prejšnjega stoletja, leta 1875, je graščino prevzela tedanja državna oblast in jo spremenila v žensko kaznilnico, ki je ostala tu do fašistične okupacije.

S tem se je pričelo najstrašnejše obdobje slovenskega naroda, najtežja in najbolj krvava preizkušnja, ko se je bilo treba boriti za obstoj in življenje. Gorenjsko je zasedel nemški okupator in jo hotel priključiti Rajhu. Zaradi tega je takoj v začetku pregnal vse tiste, ki bi ga pri tem lahko kakorkoli ovirali. Ne le priključitev Gorenjske k Rajhu, temveč tudi popolno iztrebljenje slovenskega življa je bil njegov poglavitni cilj, ki ga je hotel uresničiti v najkrajšem času. Bled je postal središče Gestapa. Pri svojem krvavem početju je imel okupator na razpolago najmoderneje opremljeno armado, do podrobnosti izpopolnjen uničevalni aparat — in dovolj ljudi — zločincev, ki so z veseljem opravljati tako delo. Toda kljub najhujšemu nasilju, zatiranju in preganjanju se je iskra upora širila kakor prikrit ogenj v gozdnem rastju, zajemala je vse večji obseg, dokler ni izbruhnila v neuničljiv požar.

Že v začetku so nekdanjo žensko kaznilnico spremenili v enega najstrašnejših zaporov pri nas in ga napolnili z »banditi in uporniki«. Zapore so obdali z bodečo žico in bunkerji, da je bil pobeg skoraj nemogoč. Za težkimi hrastovimi vrati, opremljenimi s težkimi zapahi, so ždeli številni zaporniki, ljudje, ki niso zakrivili nič drugega kakor to, da so iskreno ljubili rodno grudo in so bili pripravljeni žrtvovati za njeno prostost tudi življenje.

Gorenjski partizani niso mirovali in so že v noči od 5. na 6. avgust 1941 poskušali osvoboditi zapornike. Sovražnik je strahovito reagiral in pobil do konca meseca 50 talcev. Teko je reči, koliko talcev je padlo do konca leta in potem do osvoboditve, toda vsekakor ni njihovo število majhno. S streljanjem talcev je hotel okupator zastrašiti prebivavstvo, da bi se odvrnilo od partizanske vojske, vendar je s tem dosegel ravno nasproten učinek in vzbudil v ljudeh še večjo sovraštvo.

Pa poglejmo nekoliko v kroniko begunjskih zaporov. Med okupacijo je bilo v Begunjah zaprtih 12.134 ljudi, od tega 2.280 žensk in 405 otrok. Skupno so Nemci pobili v Begunjah in sosednji Dragi, ki so jo že v začetku spremenili v pravo klavnico, 849 talcev. Vendar je zadnja številka le približna; za toliko talcev so namreč znana imena, pobitih je bilo verjetno preko 2.000 ljudi, vendar njihovih imen nihče ne ve.

Begunje so zapisane v zgodovini slovenskega naroda kot eno najstrašnejših morišč, kri padlih kliče, naj ne pozabimo žrtev, naj nikdar pred nobeno oviro ne klonemo, tako kot niso klonili oni niti pred smrtjo. Ogled begunjskih zaporov (nekdanji zapori so sedaj preurejeni v bolnico za duševne bolezni, del, kjer so bile med vojno samice za na smrt obsojene, pa je preurejen v muzej) v vsakem vzbudi odpor in ogorčenje, mladina, ki ni doživljala tistih težkih časov, pa si zelo težko predstavlja, da je bilo kaj takega sploh mogoče.

Bilo je 4. julija, ko sem obiskal Begunje. Kljub deževnemu dnevu je bilo v zaporih vse polno obiskovavcev. Prihajali so z vseh strani, z avtobusi in avtomobili. Nekaj avtobusov je bilo celo iz daljnje Gorice... Težki, svinčeni oblaki, iz katerih je vztrajno pršel jesenski dež, so viseli nizko nad drevjem, tako da je bilo v ozkih samicah z majhnimi, zamreženimi okni še bolj temno in puščobno. Tu, med temi zidovi so ponižani, lačni in bičani čakali jetniki smrti, pričakovali so prihod težkih korakov po tlakovanem hodniku, ki so vedno pomenili, da bodo nekoga odpeljali v neznano, od koder ni vrnitve. Tu so preštevali dneve in ure, ki so jim še ostali, in pisali na zid poslovilne besede. Tu so — končno — v besede, ki so jih pisali na zidove, izlivali vse svoje hrepenenje po svobodi in svojcih, trpeli in izgorevali v silnem sovraštvu.

V celicah je sedaj zbrano veliko dokumentarnega gradiva o Begunjah, o najstrašnejši okupatorjevi mučilnici na Gorenjskem. Ohranjeni so številni dokumenti, vpisne knjige, plakati, s katerimi je sovražnik naznanjal streljanje talcev, mučilno orodje ,koli, ob katerih so streljali talce itd. Razstavljenih je veliko slik o mučenjih, slik nacističnih voditeljev in — na koncu — voditeljev nacistov v sodobni Nemčiji. Vsaka celica, vsak kotiček, vsak kamen govori o grozotah, ki so jih prestali naši ljudje. Vendar je bilo vse trpljenje v begunjskih zaporih malenkostno v primerjavi z grozotami, ki so jih doživljali interniranci v drugih nemških taboriščih, kjer so jih pobijali in sežigali na tisoče.

To je del nas, naša preteklost, naša zgodovina, ki je ne smemo nikdar pozabiti. Na vsakem koraku, v vsakdanjem delu in borbi za še lepše življenje nam mora biti vzor in vodilo...

F. Grivec

Grobovi, grobovi, grobovi. To je naša zgodovina, del nas. Nekdo je zapisal na zid samice v begunjskih zaborih »Tovariši, maščujte nas!«

Nekdanja kaznilnica v Begunjah, kjer so med vojno trpeli tisoči naših rodoljubov

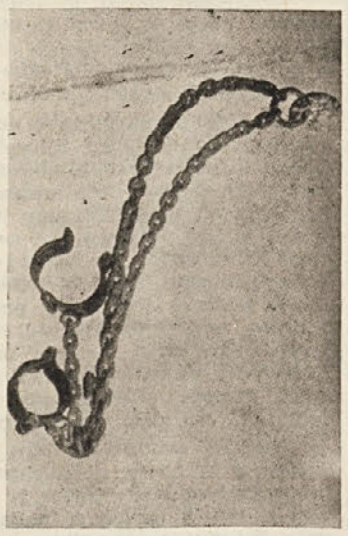

Okovi v zaporih v Begunjah, simbol naše preteklosti

Obisk pri Jožetu Boldanu-Silnem

Pohod skozi pekel

Jožeta Boldana-Silnega nam ni treba posebej predstavljati, kajti težko bi pri nas našli človeka, ki ga ne bi poznal ali vsaj nekaj vedel o njem. V vojni je postal pojem borca, neustrašnega, vztrajnega, tovariškega. vedno pripravljenega žrtvovati se za ideal svobode. Tak, kakršnega poznajo borci iz težkih dni partizanovanja, je še danes, aktiven na vseh področjih, skratka — Jože Boldan-Silni! Ob praznovanju Dneva vstaje slovenskega naroda smo ga zaprosili za kratek razgovor, čemur je zelo rad ustregel.

»Naše bravce bo zanimalo, kako je bilo v prvih dneh vstaje. Nekaj o tvojem prihodu v partizane?«

— Takoj po kapitulaciji Jugoslavije sem prišel delat na rudnik v Kočevju, kjer je že aktivno delala organizacija OF. V delo v organizaciji sem se takoj vključil. Spominjam se, da smo tedaj res veliko delali in se na številnih sestankih pripravljali na oboroženo vstajo. Razmnoževali smo letake, s katerimi smo pozivali ljudi k borbi proti sovražniku, zbirali orožje in drugo opremo, ki nam je kasneje dobro služila. Ovgusta sem hotel oditi z nekaterimi drugimi v partizane, ker pa nisem bil kompromitiran, so me za nekaj časa zadržali doma. Pred državnim praznikom 1. decembrom smo hoteli razdeliti letake, pa so me aretirali. Nekaj časa sem bil zaprt v Kočevskem gradu, od tu pa so me prepeljali v Sušak. Ker mi niso mogli ničesar dokazati, so me premestili v Novo mesto, od kjer sem z nekaterimi tovariši in ob pomoči aktivistov pobegnil 3. maja 1942 v Stari log v Zahodnodolenjski odred.

Sprva so bile naše akcije v glavnem sabotažne, po drugi strani pa smo imeli Kočevje stalno obkoljeno, da Italijani niso mogli iz njega. Spominjam se več hudih borb. Ena največjih je bila junija 1942 v Mali gori, ko je izdajavec pripeljal za nami okrog 2000 Italijanov. Proti nam, ki smo se ravno hoteli premakniti proti Laščam, so prodirali v treh kolonah. Res, takrat smo jih dobro nažgali in jih podili skoraj do Kočevja. Imeli so 64 mrtvih in veliko ranjenih.

Kmalu nato sem odšel v 1. udarni bataljon Toneta Tomšiča, iz katerega je 15. julija istega leta nastala Tomšičeva brigada. V brigadi sem bil do aprila 1944, ko sem postal najprej namestnik komandanta, nato pa komandant Šercerjeve brigade...

»Kdaj si dobil partizansko ime Silni?«

— To je bilo pa tako. Ko smo prišli v partizane, je moral imeti vsak ilegalno ime. Meni je bilo všeč to ime. Ko sem povedal komandirju, da bom Silni, je dejal: »Dobro, pa bodi Silni, ampak glej, da boš res SILNI!« No, ko sem »preizkušnjo« prestal, sem lahko obdržal to ime.

»Lahko poveš, katera je bila najhujša borba in borba, v kateri ste dosegli največji uspeh?«

— Težko je reči, katera borba je bila najhujša, ker so bile vse borbe hude. Naj omenim samo boje v Ambrusu marca 1943, v Plešivci pri Žužemberku, borbe v Suhi krajini, pri Ribnici, v Jelenovem žlebu, Rajhenauu itd. Ena najhujših borb je bila jesenska ofenziva 1943, ko so Nemci prvič prišli k nam, vendar je bilo vse to malo v primerjavi z legendarnim pohodom Štirinajste divizije na Štajersko januarja 1944.

To ni bil pohod, to je bila ena sama borba, ki se je vlekla iz dneva v dan, ko smo se tolkli za življenje v snegu, najhujšem mrazu, lačni in bosi, na smrt utrujeni. Ko smo se tolkli s premočnim sovražnikom, oboroženim do zob in vedno spočitim. Ne, to ni bil pohod, ampak lov izmučene divjadi; vendar je bil ta pohod velik in čudovit. Od začrtane smeri nas ni mogla odvrniti nobena sila, niti tanki in letala, niti tisoči najboljših nemških vojakov. Šli smo naprej, se prebijali in sami preganjali Nemce. V tem, lahko bi rekel najslavnejšem pohodu partizanske vojske, so padli naši najboljši borci in voditelji, Ronko, Lim, Kotar, Jakša, Duško Remih, Tiger, pesnik Kajuh in mnogi drugi.

Namen pohoda je znan: ponovno prebuditi široko, oboroženo vstajo na Štajerskem, kjer so Nemci prve zametke upora takoj v začetku zadušili v krvi. Okupator je to vedel, zato je skušal uničiti divizijo do zadnjega moža. Vendar je trdna volja in visoka zavest vseh nas premagala vsako oviro. Pohod je v celoti uspel. Ljudje so spoznali cilje naše borbe, spoznali so vso zlaganost nemške propagande; sprejeli so nas lepo in naše vrste so se kmalu pričele množiti.

In moj največji uspeh? Ne vem, morda bi omenil likvidacijo postojanke v Št. Lovrencu, kjer smo zajeli preko 200 nemških žandarjev brez vsakega strela in žrtve. Ranjen je bil samo komandir čete, Gorše iz Rakitnice, ki se je ravno vrnil iz bolnice.

»Za kar sem umrl, bi hotel še enkrat umreti!« je zapisal padli partizanski pesnik Kajuh. (Spomenik na pokopališču v Starem logu)

»In kdaj si si prislužil naslov »narodni heroj«?«

— Na Paškem Kozjaku na Štajerskem, kjer sem, kakor pravijo drugi, rešil divizijo. To je bilo pri nekem prehodu preko zasedene ceste. Najprej je udarila 13. brigada, brez uspeha, potem je naskočil Efenka s svojimi tomšičevci in se prebil. Ker mu ostali niso takoj sledili, se je prehod zopet zaprl. Takrat pa smo bili že obkoljeni in izhoda iz železnega obroča ni bilo. Nemci so pričeli nažigati po nas z minometavci in situacija je bila vsak trenutek bolj zapletena. No, potem so mi naročili, naj zadržim zasedo za našim hrbtom, kar sem tudi storil. Nemce sem precej časa podil sam, nato so prihiteli še nekateri. Ta čas pa se je izvlekla tudi divizija...

Vedno sem imel posebno srečo. Iznenaden nisem bil nikdar, niti moja četa. Povsod je bila potrebna dobra mera hladnokrvnosti, iznajdljivosti in poguma...

»In tvoja zadnja borba?«

— Zadnja borba je bila v Podčetrtku in Podsredi, ko sem s Šercerjevo likvidiral dve postojanki. To je bilo oktobra 1944. Ko smo postojanko skoraj zavzeli, sem bil ranjen v roke, noge in glavo.

Ko se še nisem pozdravil, sem bil še z dvema oficirjema in 73 borci odrejen za glavni štab za Titovo spremstvo. Tu sem bil do 1949, nato pa sem šel v artilerijsko oficirsko šolo.

F. Grivec

Za otroška igrišča naj skrbijo hišni sveti

Člani sveta stanovanjske skupnosti Kočevje — mesto so na svoji zadnji seji, ki je bila ta mesec, poleg ostalih vprašanj iz področja dela te pomembne ustanove razpravljali tudi o otroškem varstvu v Kočevju. Na podlagi zbranih podatkov o številu igrišč in njihovi potrebi so se člani zavzeli, da se uredi igrišče v Gaju pri Hotelu »Pugled« tako, da se podaljša proti domu telesne kulture in da se staro popravi tako, da bo imelo več naprav in ostale opreme. Glede otroških igrišč pri obstoječih stanovanjskih blokih in posameznih predelih mesta so bili mnenja, da je potrebno, da hišni sveti in stanovavci v tem pogledu podvzamejo ustrezne ukrepe in da si uredijo otroška igrišča za svoje otroke. Pri novih gradnjah pa bi že morali upoštevati, da so poleg stanovanjskih prostorov potrebna tudi otroška igrišča. V zvezi z ukrepi o varčevanju ni potrebno pričakovati sredstev iz občinskega proračuna, temveč naj si pomagajo sami hišni sveti. Ti naj bi za posamezni predel mesta uredili skupaj samostojno iz lastnih sredstev igrišča v takem kraju, kjer so zato podani pogoji in kjer se otroci najrajši zbirajo.

Iz zgodovine NOB

Prvo osvobojeno ozemlje

Major Ante Novak je zapisal, da so 30. aprila 1942 zagoreli kresovi na vseh gorah nad Kolpsko dolino na Kočevskem kresovi in da so 1. maja natanko ob 11. uri dopoldne zažvižgale partizanske krogle na vse okupatorske postojanke. V štab 3. grupe v koči na Medvedjeku je pritekel kurir z listkom, na katerem je bilo zapisano: »Osvobodili Brod na Kolpi, uspostavili stik s hrvatskimi enotami. Kaj sedaj? Lokovšek. »Naprej je Ante napisal, da se je osvobojeno ozemlje širilo kot blisk in da je štab grupe takoj sporočil Glavnemu poveljstvu slovenskih partizanskih čet: »Prvi kočevski bataljon je za praznik prvega maja podaril slovenskemu narodu prvo osvobojeno ozemlje.«

Prvi večji osvobojeni kraj v Kolpski dolini je bil Brod na Kolpi, kjer so imeli posadko hrvaški domobranci, žandarji in financarji. Vendar so postojanko razorožili le štirje partizani iz Kočevskega bataljona s pomočjo zelo dobro organizirane Narodne zaščite v noči od 30. aprila na 1. maj; naslednjega dne pa so Brod z zajetimi hrvaškimi vojaki NDH zasedli hrvaški partizani.

Kočevski bataljon je 10. maja zasedel Kočevsko Reko in ko so Italijani šele čez dober teden znova zasedli Brod, je bilo na Kočevskem toliko osvobojenega ozemlja, da so Italijani držali samo še Kočevje, Brod na Kolpi, Banjo loko, Ribnico in Stari trg ob Kolpi. Tega je poskušal osvoboditi Kočevski bataljon 12. maja, a se mu ni posrečilo.

V poročilu Kočevskega bataljona (2. bataljona Notranjskega odreda) je poudarjeno, da so 1. maja prevzele partizanske enote oblast na osvobojenem ozemlju, in to ob nepopisnem veselju in navdušenju prebivavcev, in da se je takoj nato začela na osvobojenem ozemlju velika dejavnost. Italijani so že 5. maja začeli z letali bombardirati partizanske položaje, poskušali pa so tudi že vdirati na osvobojeno ozemlje. A te poskuse so drago plačali. Tako je zaseda Kočevskega bataljona 6. maja temeljito potolkla močno italijansko enoto v Peklu pri Rajndolu; brez boja pa so Italijani zapustili Kočevsko Reko, kjer so partizani naslednjega dne imeli velik miting in razložili ljudem velik pomen osvobojenega ozemlja.

V posebni odredbi je štab 3. grupe pohvalil poveljstvo Notranjskega odreda in njegov 2. bataljon, posebno pa še komandirja bojne batrole Lojka in komandirja zasede na Stružnici Janka. Znova pa je opozoril na splošna navodila za osvoboditev in obrambo osvobojenega ozemlja, ki jih je izdalo Glavno poveljstvo 9. maja, in to po navodilih Vrhovnega štaba NOV in POJ. Po teh navodilih je bil takratni splošno strateški cilj »postopna osvoboditev slovenskega ozemlja izpod okupatorjevega jarma«, za kar pa je bila potrebna nenehna partizanska ofenziva, ki je silila okupatorja v defenzivo, dalje neposredna priprava na to ofenzivo in nenehni napadi na manj utrjene italijanske postojanke, ki so jih začeli Italijani izpraznjevati in koncentrirati svojo vojsko v večje postojanke. Glede obrambe tega osvobojenega ozemlja pa so Navodila poudarjala, da osvobojenega ozemlja ne gre braniti za vsako ceno. Glavno obrambno sredstvo je le nenehna napadalnost partizanskih enot, in to izven osvobojenega ozemlja; možna je bila tudi neposredna obramba, a ta je morala biti dosledno partizanska.

Tako je štab 3. grupe naročil 2. bataljonu, naj brani osvobojeno ozemlje na južnem Kočevskem tako, da povečuje napadalnost na svojem lastnem področju. Zato naj stalno ruši in zasekava ceste in železnice, postavlja zasede, napada utrjene okupatorjeve postojanke, strelja na večje garnizije, vlake itd. Skratka, zapuščati je treba visoke hribe in se spuščati v doline.

Pod nenehnim partizanskim pritiskom so Italijani 15. maja zapustili Mozelj in osvobojeno ozemlje se je raztegnilo do in preko Kočvskega Roga, kjer so ozemlje čistile tudi enote Dolenjskega odreda. V poročilu 3. grupe odredov je rečeno, da je 2. bataljon Dolenjskega odreda v tem času nenehno napadal Kočevje in Ribnico, medtem ko je Kočevski bataljon pritiskal na Brod na Kolpi, na Osilnico, Prezid, Bloke in železnico Kočevje—Ljubljana...

(Odlomek o prvem osvobojenem ozemlju na Kočevskem in sploh v Sloveniji smo vzeli iz knjige Pregled zgodovine NOB v Sloveniji, izpod peresa dr. Metoda Mikuža, katere drugi del je izšel decembra pri Cankarjevi založbi v Ljubljani.)

Živa oblika umetnosti

Mednarodnega simpozija kiparjev, tradicionalne kulturne manifestacije, znane po vsem svetu pod imenom »Forma viva« (živa oblika), ki je letos že drugič v Kostanjevici, se udeležuje tudi Stane Jarm, doma iz Osilnice, kipar in profesor likovne vzgoje v Kočevju. Na simpoziju v Kostanjevici kleše v hrast motiv »Matere iz NOB«. Prav z ozirom na dosežene uspehe, ki jih je tov. Jarm dosegel v lanskem in letošnjem letu v svoji ustvarjavnosti pričakujemo, da bo tudi na kostanjeviškem simpoziju dosegel lep uspeh in priznanje. Njegov trud in njegovo prizadevanje pri likovni vzgoji je pred dnevi pokazala tudi RTV v posebni oddaji »Avtor je razred«.

ŽIVLJENJE IN DELO

Ljudje v dolini med gorami

Del vasi Podpreske

Dolina Drage od Lazca do Trave je dolga okrog 6 km, v širino pa na najbolj širokem pasu ne doseže niti 1 km. Zaprta med gorami je kot skrit svet naših gorskih višin, na katerem teče življenje mirno svojo pot. Gozd je osnovni vir življenja ljudi in okrog lesa se razvija vsa dejavnost v dolini. Za delom z lesom je najmočnejša dejavnost živinoreja in pridelovanje povrtnin za lastno uporabo, ker na malih površinah obdelovalne zemlje žita in koruza sploh ne dozorijo.

Šelest gozdov se sliši po vsej dolini. Srnjad in jelenjad ima svoje zavetje po gozdovih takoj za vasmi. Košute in jeleni se mirno pasejo po livadah gozdov, ko se peljete mimo, ker so kot govedo na pašnikih poleg vasi. Morda bosta košuta ali jelen dvignila glavo, če bo motor premočno zapel in se spet mirno pasla, ko bo odpeljal avto dalje. Povsod je polno tiste naravne gozdne idile, ki diha in poje pesmi o lepotah življenja. V jesenskih in prvih pomladnih dneh, ko vetrovi vznemirjajo gozd, se sliši tiho ječanje drevja in divjadi, ki v bojazni pred zimo ali pa v veselem pričakovanju lepe pomladi hrepeni po novem življenju. V zimskih dneh, ko sneg pokrije vrhove gora in brije po dolinah burja, je tudi dolina odrezana od ostalega sveta. Tiho in mirno teče življenje ljudi okrog toplih peči, divjad iz gozdov pa se približuje bivališčem in išče pomoči pri ljudeh. Ko pride zelena pomlad v širne gozdove nad Dragarsko dolino, vzcvete življenje povsod, v gozdovih in po vsej dolini.

DOLINA MED NOB

Daleč je že tisti čas, o katerem človek misli, da so bile samo sanje, ko se je človek bližal tem bivališčem našega gorskega sveta, da bi dobil pri ljudeh zavetje in toploto, ki jo je potreboval v mrzlih zimskih dneh, ko so pihali viharji čez Veliko goro in Medvedjak proti Loškem potoku in dalje preko Notranjskih gozdov in planot po vsej domovini. Partizani so se umikali po napadu na Lož čez gozdove proti Loškem potoku in Ribniški dolini. Bataljon Miloša Zidanška je vodil težke boje in se prebijal po snegu in mrazu čez Bele vode proti Petelinovi koči nad Dragarsko dolino. Partizan Smelj in njegovi tovariši so vsi premraženi prišli po napadih pri Belih vodah in Petelinovi koči na partizane, ki so ga izvedli Italijani, v dolino Drage, kjer so našli vso pomoč in razumevanje pri naših slovenskih ljudeh, ki so tedaj živeli med Kočevskimi Nemci, ki so goreli za Hitlerja in fašizem.

Kuharica gradbenih delavcev

To je bilo prvo srečanje partizanov z ljudmi v dolini Drage v letu 1941. Zima je potekla v miru, Kočevski Nemci so v decembru leta 1941 odšli za vedno iz doline. Slovenci, ki so živeli tu, pa so nudili partizanom vse, kar so imeli, svoje premoženje, srce in ljubezen.

Prišla je tista vesela pomlad 1942. leta, ki je najbolj globoko posegla v dolino Drage. Partizani so osvobodili dolino; res je prišla v dolino pomlad naše prve svobode. Ljudje v dolini so v svobodi zaživeli kot še nikoli v svojem življenju.

Fašizem pa je bil tedaj še zelo močan, oblegal je Leningrad, Moskvo in Stalingrad, prodiral je v Afriko, Evropa pa je bila vsa v njegovih rokah. Hitler in Musolini s svojimi generali sta besnela od srda, kako je to mogoče, da bi bila v njihovi trdnjavi fašizma dolina, ki ne priznava njihove moči in slave, katero sta izvojevala z najmočnejšimi armadami sveta. Naročila sta svojim generalom, da z ognjem in mečem uničijo vse — dolino in gozd, živali in ljudi, ki živijo v njej.

Prišle so divizije podivjanih fašističnih zveri v poletju 1942. Pregovor pravi, da jih je bilo več kot listja in trave in so začeli pobijati ljudi in živali, po dolini in gozdovih, ki jo obkrožajo. Stari in Novi kot, Srednjo vas, Pungrt in Travo so zajeli plameni, fantje in možje, žene in dekleta z otroci so padali po vsej dolini. Kar niso pobili podivjani fašisti, so odpeljali na otok Rab in dolina je ostala prazna in zapuščena. V njej so gospodarili samo okupatorji, pred katerimi se je umikala še divjad, ki je prihajala iz gozdov.

Popisujejo zalogo hlodovine

Prišla je jesen leta 1943. Maloštevilni ljudje, ki so ostali v dolini, so drhteli v velikem pričakovanju. Partizani so dali fašistični postojanki na Travi, ki je vladala nad dolino, ultimat, da takoj odloži orožje in ga odda NOV in ljudstvu doline. Prej ko v enem dnevu je bilo to izvedeno in dolina je bila svobodna.

Vse nadaljnje sovražnikove ofenzive niso mogle nikoli več osvojiti doline med gorami, ker je bila potem ves čas središče partizanske vojske v boju proti okupatorjem do končne osvoboditve v letu 1945.

Dolina med gorami je dala za svobodo nešteto žrtev, točnega števila teh še danes ne vemo.

OBMOČJE DRAGE

Da bi bravci in ljudje, ki ne poznajo območje Drage, pravilno razumeli to, kar hočemo povedati, moramo pripomniti še nekaj. To, kar smo zapisali do sedaj, velja za vse območje Dragarske doline, v katero spadajo naslednje vasi:

Središče je Draga, kjer je krajevni urad. Nanj so vezane vasi Podpreska, Lazec, Stari in Novi kot, Srednja vas, Trava, Podplanina, Pungrt, Črni potok in Glažuta. V vsem tem območju je danes 843 prebivavcev. Vasi Stari in Novi kot, Pungrt, Črni potok, Podplanina in Glažuta so izven doline Drage. Stari in Novi kot sta na zapadnem delu doline na višinah čez goro. Podplanina bdi kot orel nad Čabrom, s katerim se z enim delom tudi dotika. Pungrt in Črni potok ležita ob toku Čabranke proti Papežem in Osilnici, Glažuta je pa nad Grčaricami v osrčju Velike gore.

Na tem območju so tri šole in to v Podpreski, Novem kotu in na Travi. V Podpreski sta lesno obrtni obrat Jelka in Gozdna uprava KGP Kočevje. V Dragi je pošta in krajevni urad, ekspozitura KZ Loški potok in Kmetijska uprava KGP Kočevje. V Podpreski je sedaj na novo odprt gostinski obrat in trgovina, ki obstaja že vsa povojna leta. Na Travi je poleg šole še trgovina, gostilna in avtobusno postajališče, od koder vozi avtobus v Ljubljano.

V Srednji vasi je tudi lepo urejena zdravstvena postaja, kamor vsak teden prihaja zdravnik.

Drugih važnejših gospodarskih in družbenih organov ni na tem območju.

RAZGOVOR Z GOZDARJI

Na reorganizacijo lesne industrije na našem območju gledajo vsi pozitivno. Po tej reorganizaciji bodo lahko pristopili k planskemu delu o razdelitvi lesa na posamezne obrate. Odpadla bo kritika in prerekanje, da se les vozi iz gozdov mimo obratov, katerim ga je do sedaj večkrat tudi primanjkovalo.

Delo v gozdarstvu ostane tako kot je bilo do sedaj. Gozdarji bodo skrbeli za nego gozdov in za posek po svojih planih. Les bodo oddajali lesni industriji, ki bo po svojih planih razdelila količine.

V gozdarstvu je isti problem kot pri vseh ostalih panogah, ki prinaša nov razvoj v naše gospodarstvo. Stari gozdarski kadri odhajajo in prihajajo novi, ki prinašajo vedno večjo skrb za nego in izkoriščanje gozdov. Ne mislimo s tem, da stari kadri niso gospodarili dobro, pač pa mlajši kadri prinašajo iz šol več znanja, ki je potrebno za delo po gozdovih.

V gozdovih delajo domačini. Les vedno lahko prodajo, zato ni nobenega problema. Na GU Podpreska je zaposlenih 73 ljudi. Letošnja zima jih je precej prizadela v izpolnjevanju letnega plana. Sneg je po gozdovih padel precej na debelo, tako da niso mogli delati v gozdovih.

Teden dni so bili zaradi zametov, ki so nastali v Sodolu, odrezani od sveta in so uslužbenci cestne uprave proglasili dolino za zaprto območje, ne da bi se potrudili in ga odprli. Gozdna uprava iz Podpreske je poslala na cesto v Sodol več delavcev, da bi pomagali odpreti cesto, pa jih je vodja cestne uprave na tem sektorju poslal nazaj z vprašanjem, kdo jih bo plačal. Tako so bili ljudje teden dni v zaprtem območju, ker je bilo na dolžini ca. 300 metrov v Sodolu toliko snega in zametov, preko katerih ni moglo nobeno motorno vozilo.

V proizvodnji drv so v zaostanku in jih ne morejo napraviti dovolj še za izvoz. Ljudje, ki so sposobni za delo, so vsi zaposleni in brezposelnih ni na tem območju. Delo v gozdovih je zelo olajšano, ker imajo gozdni delavci že motorne žage.

Gozdarji so nam naročili, da naj povemo kmetijcem v Dragi, da nimajo oni ničesar proti njim, ker so z njimi v dobrem sodelovanju in sožitju. Kmetijcev v Dragi pa nismo dobili doma in se z njimi nismo mogli pogovoriti. Nesporazum med gozdarji in kmetijci, ki je nastal letos pozimi je res tako malenkosten, da ga ne bi bilo vredno omenjati, da nam niso glede tega to naročili sami gozdarji.

NA OBRTNEM OBRATU »JELKA«

Na obratu je zaposlenih 42 ljudi, med njimi je 13 žensk. Najnižji dohodek je bil v lanskem letu 19.000 din, letos pa se je nekoliko znižal. Surovine je na obratu večkrat primanjkovalo, zato je kolektiv še pred razgovori o združitvi lesne industrije predlagal, da bi se obrat priključil KGP. Sedaj, ko se bo kolektiv združil z ostalo lesno industrijo Ribniško-Kočevskega območja, je kolektiv s tem kar zadovoljen in upa, da se bo v skupnem sodelovanju lažje razvijal.

Proizvodi kolektiva so stolčki, pralne in kuhinjske deske, obešalniki in ostali galanterijski izdelki. V lanskem letu je kolektiv dosegel 62 milijonov bruto proizvoda. Organi delavskega samoupravljanja so aktivni in dobro delajo. Med člani kolektiva je tudi nekaj takih, ki bi radi na lahek način prišli do dohodka in ne dajejo vsega tistega od sebe, kar bi lahko dali. Člani kolektiva pravijo, da je teh samo nekaj in je prav, da se jih omeni, ker jih že tako poznajo.

Delo sindikalne organizacije je bolj šibko. Nameravali so letos organizirati izlet, pa je prišlo do reorganizacije in so to opustili. Člani kolektiva so mnenja, da bodo v združeni lesni industriji še bolj napredovali kot do sedaj. Obrat v Podpreski je važen tudi zato, ker zaposluje večje število žensk in mladino, ki dorašča. Svoje proizvode kolektiv lahko plasira na domači in tuji trg. Res je prodaja letos malo zastala, vendar upajo, da se bo to popravilo. Proizvode prodajajo Domu v Ljubljani, v Velike Lašče in Slovenija lesu.

Sedaj gradijo dimnik iz betonskih cevi, popisujejo zaloge hlodov in ostalo za inventuro, proizvodnja pa nemoteno poteka. Ženske so nas povabile v montažo in nam naročile, da kaj lepega napišemo iz doline Drage. Delovni kolektiv Jelke je res eden tistih naših kolektivov, ki se zaveda vseh tistih velikih pridobitev, ki smo jih izvojevali v naši ljudski revoluciji. Za razvoj vse naše družbene skupnosti in samega sebe vlaga vse svoje moči in je v svojih zahtevah skromen, v delu pa vedno zelo aktiven.

SE TO IN ONO IZ DOLINE

V območju Drage je 173 članov KZ Loški potok, ki ima v Dragi filialo. Na leto ima okrog 70 milijonov din prometa. Največ odkupi lesa, živine in nekaj malega ostalih kmetijskih proizvodov s kooperacijo.

Večji del kmetijskih površin je pod KU—KGP, ki ima v Dragi svoj živinorejski obrat. Sedaj KU gradi v Dragi vodnjak, da bodo rešili vprašanje vode za ljudi in za živino v Dragi. Marica Rijavec nam je povedala, da kuha za gradbene delavce, ki delajo rezervar. Mož dela na KU in je z delom kar zadovoljna.

Ko smo se vozili proti Travi, smo srečali gozdnega delavca z motorno žago na rami. Najbrž se je kaj pokvarila in jo bo potrebno popraviti. Delo po gozdovih je motorizacija precej olajšala in ni potrebno več toliko naporov kot včasih.

Nekatere ljudi iz doline Drage je tudi prijela mrzlica za lahki zaslužek v Nemčiji, kamor je odšlo okrog 30 ljudi. So primeri, da doma nočejo prijeti za delo, v Nemčiji pa opravljajo najslabša dela. Te ljudi, ki v tujini prodajajo našo nacionalno čast, ljudje kritizirajo in obsojajo. Doma je dovolj dela, kdor hoče delati in je tudi primeren dohodek, pravijo ljudje.

Šola na Travi je še vedno nedograjena. Letos ni upanja, da bi se dogradila, ker primanjkuje denarnih sredstev.

Na krajevnem uradu je vedno dovolj dela, ljudje prihajajo z raznimi vlogami in prošnjami, katere spravi na papir uslužbenka in jih pošilja dalje na razne naslove. Tudi z delom organizacij je dovolj dela, čeprav v tem času ni posebne aktivnosti, ker je povsod drugod dela dovolj.

ZA ZAKLJUČEK ŠE NEKAJ TOVARIŠICAM IZ JELKE

Dejale ste, da naj napišemo o vaši dolini kaj lepega. Ne vemo, kako nam je to uspelo. Napisali smo precej težkega iz preteklosti vaše doline. Ne zamerite nam, živeli smo pač v času našega boja v vaši dolini in spomnili smo se vseh tistih težkih časov vaših mater in očetov, ki so dali od sebe vse za to, kar imamo danes. Smo namreč pred praznikom vstaje našega naroda, v kateri je bila vaša dolina tako pomembna za razvoj naše ljudske revolucije.

Ko danes v smehu in veselju, ki se razlega po dolini, pričakujete nova doživetja bodočih dni, vsega tistega, kar je doživela dolina v času našega boja ne morete pozabiti. Prepričani smo, da je v vas samih še dovolj težkih spominov na vse to, kar ste preživele. Sedaj je tudi zdravja in veselja do življenja, ki se razvija po dolini in gozdovih Drage. V vaših mladih srcih je poštenje, ki je tako naravno, kot je bilo v najtežjih dneh naše zgodovine. Zato vam želimo vso srečo in veliko veselja v vašem delu in življenju.

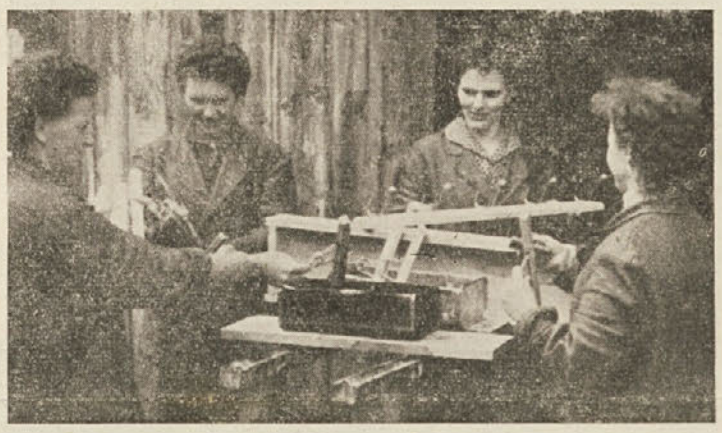

V montaži »Jelke«

Slavnostno praznovanje Dneva šoferjev v Kočevju

Združenje šoferjev in avtomehanikov v Kočevju je v nedeljo, 15. julija, organiziralo slavnostno akademijo v Šeškovem domu v proslavo stanovskega praznika šoferjev. Poleg šoferjev, ki so bili prisotni na akademiji v precej velikem številu, je bilo na slavnostni prireditvi precej drugih, med katerimi so bili tudi zastopniki Združenja iz okraja in republike ter gospodarskih in družbenih organizacij občine Kočevje.

Slavnostno akademijo je otvoril Miše Konrad, ki je pozdravil vse goste in zastopnike gospodarskih in družbenih organizacij, šoferje in prisotno občinstvo. Slavnostni govor je podal tovariš Ponikvar, ki je med drugim dejal:

Letos že osmič praznujemo naš stanovski praznik 13. julij kot zgodovinski dan iz naše NOB, ko so motorizirane partizanske enote napadle Žužemberk in ga osvobodile. Od tedaj so se motorizirane partizanske enote vedno bolj krepile in zadajale vedno hujše udarce okupatorjem. Veliko število šoferjev in avtomehanikov je sodelovalo v bojih za našo svobodo, ki so danes tu med nami in jih v imenu organizacije najiskrenejše pozdravljam. V spomin na ta dan, 13. julija kot našega stanovskega praznika, smo do sedaj prirejali razne povorke z motornimi vozili. Letos pa smo prešli na nov način praznovanja s prirejanjem kulturnih prireditev, pri katerih sodelujejo vsi naši člani.

Kot je bil 13. julij važen in pomemben v NOB, ko so naši člani neustrašeno napadali sovražnika, tako so po osvoboditvi aktivno sodelovali v obnovi naše domovine kot važni činitelji našega socialističnega razvoja. Naša organizacija si je že v začetku svojega razvoja leta 1951 zadala težko in odgovorno nalogo, da pomaga vzgajati cestno prometne kadre, ki bodo z delovnimi ljudmi vse naše domovine odpravili posledice naše zaostalosti.

Naši člani so pokazali velik čut in odgovornost pri izpolnjevanju naših družbenih nalog, ki so bile pred nami. Žrtvovali so svoj čas, znanje in materialna sredstva za organiziranje tečajev, na katerih so rasli naši kadri, ki so važen činitelj našega gospodarskega razvoja. Šoferski poklic je težak in odgovoren. V razvoju našega cestnega prometa je potrebna velika družbena zavest našega članstva, ki uspešno opravlja svoje delo v korist vseh naših delovnih ljudi.

Naša organizacija šteje v merilu republike skoraj 9000 članov. Samo pa ne bi mogla doseči tako velikih uspehov, če ne bi imela razumevanje vseh naših družbenih organov in delovnih kolektivov, s katerimi smo v najboljšem sodelovanju. Vsem se za izkazano razumevanje najlepše zahvaljujemo. Naša organizacija je za uspešno delo prejela od naših najvišjih organov vse priznanje, ki se odraža v tem, da je predsednik našega združenja v zveznem merilu generalpodpolkovnih Milan Žeželj, redni član naše organizacije pa je tudi maršal Tito. V imenu organizacije želim vsem članom, šoferjem in avtomehanikom ob praznovanju našega praznika mnogo uspeha v delu.«

Tovariš Ponikvar je prečital še pozdrave, ki jih je poslal eden od najstarejših šoferjev v Kočevju članom združenja:

»Čestitam vam k stanovskemu prazniku, dnevu šoferjev in avtomehanikov. Našemu združenju in vsem voznikom motornih vozil želim čimvečji napredek v motorizaciji in varnosti prevoza. Za vaš praznik vam želim mnogo zadovoljstva, ker se sam proslave ne morem udeležiti. Srečno pot vam želi Šali Martin, Golnik — 12. VII. 1962.«

Vsi prisotni, katerih je bilo preko 400 so pozdrave Martina toplo sprejeli, saj ga poznajo vsi člani združenja in ostali delovni ljudje iz Kočevja.

Sledilo je razvitje prapora, pevski zbor združenja šoferjev in avtomehanikov je zapel tri pesmi, prapor pa je razvil direktor Avtopodjetja Viktor Ožura. Zastopniki delovnih kolektivov so pripeli spominske trakove.

Nato so podelili 35 članom združenja plakete »Vzorni voznik«, ki so si jih kot vestni šoferji zaslužili na svojih vožnjah. Delovni kolektiv Avtopodjetja Kočevje pa je z diplomami odlikoval za vestno delo 15 šoferjev in avtomehanikov ter tri vajence.

Po svečani razdelitvi plaket in diplom so nastopili Beneški fantje s pestrim programom. Napovedovavec je v zabavo občinstva povedal več zabavnih iz življenja in dela šoferjev, fantje pa so zaigrali in zapeli vrsto umetnih in narodnih pesmi. Lepo izveden program ansambla Beneških fantov je občinstvo zelo navdušil.

Prireditev je bila zelo dobro izvedena in je pokazala, da se šoferji in avtomehaniki ne zanimajo samo za svojo stroko, pač pa tudi za kulturna vprašanja in v tem je imela prireditev še večji pomen.

Popoldne je bila v Kolodvorski restavraciji zabavna prireditev, na katera pa je bilo proti pričakovanju majhno število gostov.

Tako so šoferji in avtomehaniki kočevske občine proslavili njihov dan, mi vsi pa jim želimo srečno vožnjo skozi vse leto.

O dnevnih obrokih hrane

Večkrat slišimo in beremo o nepravilnem razporedu naše dnevne prehrane. Posebno z zajtrkom, kakršen je pri nas v navadi, ne moremo biti zadovoljni.

Zajtrk:

Zelo velik odstotek ljudi, ki so zaposleni, se pri nas hrani takole: Zjutraj, ko se jim mudi v službo popijejo malo čaja, ali kave, morda pojejo še kos kruha, ki pa je ali ni namazan z maslom in to je navadno vse. Ta zajtrk naj bi potem zadostoval do drugega obroka, ki je navadno med 14. in 15. uro. Takrat se šele prvič pošteno najemo in potem še enkrat pri večerji. Tako je naš želodec obremenjen samo pičlih 6 ur, ostalih 18 ur t. j.: od večerje do naslednjega dne pri kosilu pa skoraj nezaposlen.

Iz tega je razvidno, da smo ob času, ko najbolj intenzivno delamo in ko bi telo rabilo za nadomeščanje porabljenih snovi največ hrane — najslabše hranjeni. Delovna storilnost se zato po takem zajtrku kmalu zmanjša, rahlo smo zaspani, zehamo in podobno. Če to stalno delamo, se želodec ne oglaša več z občutkom lakote, pač pa se pojavljajo razni stalni glavoboli, slabo počutje itd. Tam kjer so obrati družbene prehrane omogočili, se je z izdatno malico to stanje poboljšalo. Kdor pa si skuša s črno kavo pregnati utrujenost, stanja ne izboljša, temveč trenutno samo poživi delovno sposobnost.

Kakšen naj bo torej pravilni zajtrk?

Za zajtrk dajemo prednost črnemu kruhu, ki vsebuje ve vitaminov in tudi več stanični-ne, katera pospešuje prebavo. Poleg kruha pojemo še nekaj surovega masla, margarine, medu, marmelade. skute. Za umskega delavca je priporočljiv koščék mesa ali jajce. Prav izdatna je ocvrta slanina ali šunka z jajcem. Za težje ročne delavce pa tudi pražena jetra z jajcem. V poletnem času, ko je dovolj zelenjave, pa postrežemo težjemu delavcu tudi s solato, (ki jo operemo in damo na cedilo že prejšnji večer) bodisi zeleno, pozneje pa tudi kumarično, paradižnikovo itd. S tako hrano dobi telo zadostno količino beljakovin. K temu popijemo še večjo skodelico mleka ali mlečne kave. Čaj ali črna kava nas sicer odžejata, ne vsebujeta pa razen sladkorja drugih hranilnih snovi.

Zelo priporočljiva je za zajtrk mlečna prosena kaša z mlekom in sveže sadje ali kašasta mlečna jed iz ovsenih kosmičev.

Tak zajtrk je primeren za vse starostne dobe.

Kosilo:

Namesto juhe, ki je bila in je še v glavnem uvodna jed pri kosilu, priporočajo sodobni prehrambeniki, da namesto nje ponudimo nekaj svežega sadja, spijemo kozarec sadnega soka ali použijemo zelenjavo ali sadno solato. Te jedi vzbujajo tek in vplivajo na naše prebavne organe, da izločajo več prebavnih sokov ter vplivajo na boljše izkoriščanje jedi, ki jih še jemo za kosilo.

Kosilo je v naših razmerah glavni in najbolj izdaten obrok. Užijemo ga navadno po končanem delu. Kjer je zaposlena tudi žena, se navadno zavleče njegova priprava na pozno popoldansko uro, če se družina opoldne ne hrani izven doma. V primeru poznega kosila pa moramo gledati, da dobi družina v dopoldanskih urah izdatnejšo malico, odrasli v obratu, otroci v šolski kuhinji, da tako **enakomernejše** razdelimo potrebno hrano na dnevne obroke. Praksa kaže, da v družinah, kjer pozno kosijo, odpade večerja, to pa je iz prehrambenih vidikov nepravilno.

Večerja:

Večerja je sicer lahko po sestavi skromnejša, mora pa biti, da dobi organizem zadostno količino hranilnih snovi in v zadovoljivih časovnih presledkih.

Kjer se hranijo družinski člani opoldne izven doma, moramo še bolj paziti, da z večerjo vnašamo čim več spremembe, obilo sveže zelenjave in sadja, da dobi telo dovolj zaščitnih snovi. Toplo večerjo lahko zamenjujemo ob toplih letnih časih z mrzlo. Mleko naj ima pri večerjah važno mesto, ne samo kot pijača, temveč kot sestavni del raznih jedi in vir polnovrednih beljakovin, ki jih v menzni hrani še vedno primanjkuje.

Večerja ne sme biti prepozno in tudi ne iz pretežkih jedi, ki ponoči obremenjujejo želodec in povzročajo slab počitek.

Malice:

Za malice ni treba, da jemo obilo, ampak dobro izbrana živila. Zelo osvežujoče je sveže sadje, redkvice, paprika, paradižnik, kumare, čebula, solatni listi itd. Zraven pojemo koščék kruha, če je možno namazanega s surovim maslom. Za malice je zelo zdravo mleko, jogurt, namaz iz skute ali koščék sira, ker telo oskrbe istočasno skoraj z vsemi potrebnimi hranilnimi snovmi v lahko prebavljivi obliki.

Ne mladi - stari temveč napredno - zastarelo

V torek, 10. julija, je bila III. razširjena plenarna seja Občinskega komiteja LMS Kočevje, katere se je udeležil tudi predsednik Okrajnega komiteja LMS Ljubljana Tone Florjančič. Na plenumu smo razpravljali o pomanjkljivosti v delu naše organizacije in o upravi le teh.

»Danes od mladih ljudi družba pričakuje, da bomo iniciator vseh naprednih idej in da bomo vsak dan pripravljeni, da nasledimo in nadaljujemo začetno delo naših revolucionarjev. Z odstranjevanjem svojih slabosti bomo pomagali sebi in drugim in pokazali bomo vsem, da smo mlada generacija nove socialistične Jugoslavije...« (Iz poročila sekretariata na III. plenumu ObK LMS).

O MLADIH V SAMOUPRAVNIH ORGANIH

Na plenarni seji smo obravnavali predvsem delo mladine in aktivov LM v podjetjih in gospodarskih organizacijah, ker je to delo v zadnjem času precej nazadovalo. Za to so krivi mladinski funkcionarji v podjetjih, ravno tako pa tudi odgovorni činitelji na ObK LMS Kočevje. Ko govorimo o delu aktivov, imamo v mislih predvsem delo aktivov v gospodarski organizaciji, delo mladincev v samoupravnih organih, sindikatu in kako je organizirano seznanjanje celotnega kolektiva LM o sklepih samoupravnih organov. Zanima nas, kaj mladina razpravlja na proizvodnih konferencah in klubih mladih proizvajavcev. Ne more in ne sme biti glavno načelo mladinske organizacije, da čim več svojih svojih članov vključi v samoupravne organe v podjetju, ampak mora biti ena njenih glavnih nalog seznanjanje aktiva ML s sklepi samoupravnih organov in vključiti čim več mladine v upravljanje v podjetju preko svojih predstavnikov, ki naj mladince tudi seznanjajo s sklepi in naj jih predhodno vprašajo za njihovo mnenje, katerega naj potem zastopajo na sejah samoupravnih organov. Mladinska organizacija mora skrbeti za izobraževanje in aktivizacijo mladih v samoupravnih organih.

Za izobraževanje lahko uporabljamo nešteto oblik, kot so npr. proizvodne konference, klubi mladih proizvajavcev, seminarji, posvetovanja itd. Opaziti pa je, da se ravno te aktivnosti v naši komuni še niso razvile tako, kot bi po številu mladine v samoupravnih organih lahko pričakovali. Vzrok za to lahko iščemo v aktivih samih, pri funkcionarjih in mladincih. Da bi bilo izobraževanje mladincev-funkcionarjev in ostalih bolj kvalitetno, Občinski komite LMS priporoča, da se organizirajo med aktivi tesnejša sodelovanja na področju izobraževanja kadrov.

Pri delovanju mladine v samoupravnih organih se opaža, da imajo nekateri vodilni uslužbenci v podjetju nepravilen nastop proti mišlenju in predlogom mladih ljudi, pa čeprav so mnogokrat naprednejša od ostalih. Zaradi tega, ker se marsikje mladi bojijo izraziti svoje mišljenje pred svojimi predpostavljenimi, opažamo, da mladi v samoupravnih organih ne zadostijo potrebam in pričakovanjem. Tem in podobnim problemom bomo morali v bodoče člani komiteja in ostali mladinski funkcionarji posvetiti več pozornosti in vse negativne pojave kritizirati in odpravljati. Pri tem ne gre za borbo mladih proti starejšim, temveč naprednega proti zastarelemu. Zavedati se moramo vsi, da je v mladini naša bodočnost in da moramo organizirati take gospodarske panoge in aktivnosti, ki imajo pri nas bodočnost, da sprejemamo take sklepe, ki ne ovirajo mladino pri njenem delovanju in naj ji nudijo čim ugodnejše pogoje za nadaljnji razvoj. Ne smemo zatirati zdravo kritiko, kajti na ta način kršimo osnovne pravice vsakega državljana naše socialistične Jugoslavije.

O MLADINI NA GIMNAZIJI

Na plenumu smo razpravljali tudi o šolski mladini in ugotovljeno je bilo, da mladina v šolah ni opravila svoje naloge. Sodelovanje mladincev v raznih aktivnostih, ki jih je organiziral srednješolski komite na gimnaziji v Kočevju, nam kaže, da je mladina na gimnaziji še vse premalo samostojna pri izražanju svojih mnenj, pri sprejemanju sklepov itd. Na gimnaziji ni čutiti mladinske organizacije kot aktivne politične organizacije, kajti problemi, ki se na gimnaziji pojavljajo, gredo večkrat mimo razrednih aktivov pa tudi mimo srednješolskega komiteja.

Če bi ocenjevali delo mladine na gimnaziji po organiziranih aktivnostih, bi dobili še kar dobro sliko, če pa pogledamo nekoliko globlje, v bistvo dela in nalog LM na šolah, lahko opazimo, da gimnazijska mladina ne zadosti svojim nalogam in potrebam. Krivdo za to lahko iščemo pri mladincih in pa pri učnem kadru, ki mladince vzgaja.

Pri delu z mladino na Gimnaziji moramo imeti pred očmi, da bo to v bodoče naša inteligenca, na kateri bo slonelo večji del našega kulturnega, zabavnega in političnega ter gospodarskega življenja. Zavedati se moramo, da le z delom v organizacijah gradimo popolno osebnost človeka, ki bo znal upravljati z družbeno lastnino, s proizvodi svojih rok. Zgraditi popolno osebnost socialističnega človeka, človeka upravljavca, naj bo v šoli ali pa na delovnem mestu, je naša prva in najvažnejša naloga, za katero se moramo zavzeti vsi. Če hočemo to doseči, moramo doraščajoči mladini na Gimnaziji ali pa v podjetju in na vasi posvetiti vso pozornost, imeti moramo posluh za vse, kar mladino tišči, skratka z njo moramo živeti povsod in ne samo med učno uro ali na delovnem mestu, biti ji moramo vzgled s svojim aktivnim delom v organizacijah in s svojim pravilnim nastopom pri reševanju svojih in njenih problemov.

Večjo pozornost pa moramo vsekakor posvetiti samoupravi na šolah, vlogi dijaške skupnosti in šolske skupnosti, ki pa jo bo potrebno še organizirati. Pri nadaljnem šolanju mladine na univerzah in višjih šolah je potrebno posvetiti posebno pozornost štipendiranju, predvsem mladine, ki odhaja na študij na filozofsko fakulteto in na Višjo pedagoško šolo.

BODOČE NALOGE

Da bi mladinska organizacija na šolah kakor tudi v podjetjih opravila svojo nalogo, je potrebno, da čim več mladine aktivno sodeluje pri reševanju problemov, da se čim več mladine izobražuje pri konkretnem reševanju problemov, ki se pojavljajo v podjetju, na šoli ali pa v komuni. Pri vsem tem leži velika naloga na članih Občinskega komiteja LMS, predsednikih in sekretarjih aktivov in zato bo potrebno v prihodnjem letu posvetiti več pozornosti kadrovanju v vodstva organizacij LMS, kajti le z dobrim vodstvenim kadrom bomo kos nalogam. Pri tem pa ne smemo pozabiti na izobraževanje širših mladinskih množic in funkcionarjev.

Na koncu je plenum zaradi neaktivnosti razrešil dolžnosti nekaj članov komiteja, nekaj pa zaradi odhoda na nova delovna mesta izven občine Kočevje ter imenoval v Občinski komite nove člane.

Borci v NOB

Bili smo na Kočevskem

Za zaključek šolskega leta je priredila Vajenska šola v Novem mestu enodnevno poučno ekskurzijo po Dolenjskem. Najprej smo se ustavili v Dol. Toplicah, nato na pokopališču pri Občinah in odšli preko Roga skozi požgane kočevske vasi v Kočevje. Vso pot preko Roga nas je pridno preganjal dež, da smo ta predel le malo videli, ko pa smo se približali Kočevju, se je prevedrilo in razveselili smo se, da smo to lepo in prijazno partizansko mesto lahko obiskali v soncu. Posebno je našo mladino zanimal Šeškov dom, pozornost je vzbudil lep spomenik na trgu, pa še posebej muzej NOB, kjer nam je tov. Obranovič tolmačil posamezne eksponate in sobe. Res, nadvse smo bili zadovoljni nad lepo razporeditvijo materiala in tako lahko vsak obiskovavec najde in spozna v tem muzeju razvoj Kočevske izpred vojne, med NOB in tudi se kaže že razvoj tega mesta v novi Jugoslaviji. Le še eksponati iz obdobja in življenja Kočevarjev bodo nujno morali najti mesto v tem muzeju, kjer je edino mesto za ta oddelek.

Avtobus je že brzel naprej proti Stari cerkvi, med Rakitnico in Ribnico je zaorila ona ribniška in že smo se ustavili v Ribnici, kjer smo občudovali lepo ureditev gradu in samega mesta. Škoda, da smo morali načrt spremeniti in smo pohiteli v Velike Lašče ter na Turjak, kjer nam je partizan in predavatelj na šoli tov. Golob opisal napad naših borcev na to postojanko in nam tako približal tudi ta del naše zgodovine. Spustili smo se navzdol, si ogledali še Iški Vintgar in se po avtocesti vrnili polni vtisov domov v Novo mesto. Zlasti obisk Kočevske in Kočevja pa bo ostal naši mladini posebno v spominu, saj je ravno ta predel in to mesto dalo viden pečat naši borbi in revoluciji.

M. Tratar

Lovska koča na Retenskih senožetih

V nedeljo dopoldan je bila svečana otvoritev lovske koče LD Vel. Lašče. Pri otvoritvi so bili navzoči vsi člani LD Vel. Lašče, člani sosednjih družin ter zastopnik LZ Kočevje tov. Maks Pintar.

Začetek otvoritve je naznanil lovski rog. Nato je Mirko Modic, član upravnega odbora LD, imel nagovor, v katerem je povedal vse o poteku gradnje lovske koče. Častni salvi je sledila podelitev priznanj za najvztrajnejše člane pri gradnji. Ob tej priliki je bil imenovan tudi varuh koče. Ko je Maks Pintar otvoril kočo, so si vsi navzoči ogledali še notranje prostore. Po treh urah se je pričela prosta zabava.

Kljub vremenskim neprilikam je prišlo veliko ljudi. Pohvaliti je treba organizacijo, s katero so lovci izvedli zabavo.

M. M.

Nova lovska koča lovske družine Velike Lašče

V Velikih Laščah bodo odkrili spomenik

Krajevna organizacija ZB Vel. Lašče bo 22. julija odkrila spomenik — obelisk 233 žrtvam fašističnega terorja. Na kraju, kjer so italijanski in nemški fašisti s pomočjo domačih izdajavcev — belogardistov streljali ujete borke, borce in aktiviste NOV, bomo odkrili ploščo. Na kraju kjer so žrtve pokopane, pa bomo odkrili spomenik.

Ta dan bo v stavbi krajevnega urada Vel. Lašče odprta razstava slik z življenjepisi žrtev, ki so v teh prostorih pretrpele zverinska mučenja, preden so bile odpeljane na morišče.

Preživeli borci, borke in aktivisti, vabimo vas, da obiščete ta kraj in se z nami udeležite komemoracije, ki jo prirejamo ta dan.

Svojci padlih, ustreljenih in mučenih v znanih zaporih Vel. Lašče, vabimo vas, da se skupno oddolžimo spominu tistih, ki so žrtvovali življenje zato, da danes lahko v miru živimo.

T. V.

Ali so to emigranti, ali...?

Zadnji teden pred osvoboditvijo leta 1945 so se valile po Dolenjski in Kočevski skozi Ljubljano in dalje proti Avstriji množice vsakovrstnih ljudi, peš, na vozovih, s kolesi in culami na hrbtih.

»Kam?« smo jih spraševali. Mrko, sovražno so nas gledali. Le redki je odgovoril. Starci in stare žene, otroci, bolni, revni in obupani so hiteli za domobranskimi razbojniki, ki so govorili:

»Rešujemo jih pred partizani. Še vi pojdite z nami!«

Stekla so leta. Porušena Jugoslavija se je obnovila in dvignila. Skoraj dva milijona žrtev je ostal boleč, a svetal spomin v srcih vseh Jugoslovanov. Mnogo pa je tudi siromakov, ki so nasedli brezvestnim zločincem in zapustili svoj rodni krov. Koliko tragedij je zapisalo življenje! Kaj vse so ti ljudje doživeli? To je epopeja, vredna krepkega peresa sposobnega pisatelja! To je mogočen, a najbolj žalosten del zgodovine slovenskega naroda.

Človek bi pričakoval, da je ta narodna nesreča spametovala oni del naroda, ki ni bil naklonjen NOB ali se je celo boril proti njej. Ne, nič jih ni naučilo!

V teh vrstah se je pričela pojavljati nova oblika emigracije, mirnodobska, ki na zunaj izgleda povsem nedolžna, je pa njena vsebina bolj žalostna. Brezznačajni ljudje, ki niso bili nikoli zakoreninjeni v lastni domovini, odhajajo na delo v tuje države in zapuščajo doma dobre službe. Brezposelnih med njimi ni! To so sami koristolovci, pohlepneži, ki mislijo, da jim bo tujina nasula polno naročje bogastva! Vedo pa dobro, če zaslužijo kakšen dinar več, morajo za to garati 12 in 14 ur dnevno ali pa še več. Pa bi kdo rekel, prečrno gledaš, saj ni vse tako. Res je, tudi mi smo bili taki. Mladina hoče v svet, tega ji nihče ne brani niti ne očita. Toda med njimi je večina premožnih, ki imajo svoja posestva, vile, avtomobile, dobre službe, to so matere in očetje, ki zapuščajo svoje družine. Tudi Kočevje je precej takih zapustilo, pa so še, ki se odpravljajo na to pot. Mnenja sem, da bi morali njih imena javno objaviti. Ob povratku pa jih primerno »zaposliti«.

Cvetko Novak

Posvetovalnica za matere

Nedavno smo v sestavku o RK v Stari cerkvi omenili, da so ukinili posvetovavnico za matere, ki je dvakrat mesečno ob številnih obiskih mladih mamic uspešno delovala skoraj 10 let. V citiranem članku smo omenili, da se bomo še povrnili na to zadevico, hoteč s tem spraviti to težko, a lahko rešljivo vprašanje z dnevnega reda. Imam vtis, da imajo oni, ki so za ureditev te zadeve odgovorni, precej trdo kožo!

Kaj sta storila krajevni odbor in odbor SZDL za rešitev tega vprašanja? Ali so skušali pridobiti DPD Svobodo, da bi odstopilo za to primeren prostor, ki se redko uporablja in če se, se samo v večernih urah. Ali so poskušali v »Mojci« in »Pod lipco« rešiti to vprašanje, saj je tam otroški vrtec?! Saj imajo oni primeren prostor. Ali je šola vsem odpovedala gostoljubje, ki smo ga uživali vsa leta doslej? Ali smatrate, da mora zadevo obravnavati zbor volivcev? Ali čakate intervencije od »vrha«? Upamo, da bo posvetovalnica za matere v kratkem spet začela z rednim delom in da bodo vsi odgovorni upoštevali zakon o zdravstveni zaščiti, da se preventive ne sme ukinjati!

Cvetko Novak

Lesnopredelovalna industrija pod eno streho

Novica o pridružitvi Lesnoindustrijskega obrata iz Kočevja, »Jelke« iz Podpreske, »Smreke« iz Loškega potoka, »Galanterije« iz Sodražice in »Hrasta« iz Dolenje vasi k Lesnoindustrijskemu podjetju Ribnica je bila na prvi pogled presenetljiva. Vsekakor pa bo pomenil 1. julij 1962, ko so omenjena podjetja začela poslovati združena pod enotnim vodstvom, prelomnico v lesni industriji na predelu ribniške in kočevske občine.

Misel o združitvi je bila živa že prej, do realizacije pa je prišlo v zadnjih dneh junija. Na sestanku med predstavniki kočevske in ribniške občine so prišli do enotnih gledišč glede združitve lesnoindustrijskih obratov iz obeh občin v eno podjetje, ki naj ima sedež v Ribnici. Po skupnem sestanku organov delavskega samoupravljanja in vodstev podjetij so kmalu našli skupni jezik za združitev. Sklenili so, da se podjetja združijo pod eno streho do 1. julija. Od tega dne dalje imajo novo začasno vodstvo na čelu z v. d. direktorjem Jožetom Žagarjem, ki bo opravljal te posle do razpisa delovnega mesta direktorja, dalje imajo skupen žiro račun na banki itd.

28. julija bodo v vseh obratih volili centralni delavski svet, ki bo štel 53 članov. Vsekakor bo pomenilo to za podjetje velik dogodek. Pred kratkim je bilo posvetovanje predstavnikov vseh delavskih svetov, ki so se podrobno pogovorili o vsem potrebnem za izvedbo volitev.

Kaj je narekovalo združitev? Predvsem tole: v združenem in močnem podjetju bo mogoče voditi enotno politiko cen, enotno komercialno službo in enoten nastop na zunanjem in notranjem tržišču. Omogočena bo specializacija del na posameznih obratih. S 150 milijoni skladov, kolikor razpolaga sedaj združeno podjetje, bo mogoče marsikaj storiti za modernizacijo tega ali onega obrata, kar je bilo sedaj otežkočeno. Nov lesni kombinat bo ustvaril letno za okrog 2 milijardi 500 milijonov din vrednosti bruto proizvodnje. To pa za naše razmere že precej pomeni.

Do konca leta bo proizvodnja tekla po smernicah, ki so jih sprejela podjetja za leto 1962. Po novem letu pa bo veljal za vse obrate enoten gospodarski program. Le-ta bo do 1. januarja 1963 pripravljen. Prav tako bodo v veljavi do konca leta sedanji pravilniki o nagrajevanju in delitvi čistega dohodka. Po novem letu pa bodo sprejeli nove pravilnike.

Poskrbljeno je tudi za kader v združenih podjetjih. Večji del kadra bo ostal na sedanjih delovnih mestih.

Kombinat lesno predelovalne industrije v Ribnici, ime podjetja bodo naknadno določili, bo brez dvoma odigral zelo veliko vlogo pri razvoju lesno predelovalne industrije v naših krajih. Zato smo prepričani, da je bil sklep o združitvi oz. pripojitvi k LIP Ribnica pameten in dalekoviden. r

Na skladišču lesne industrije v Kočevju

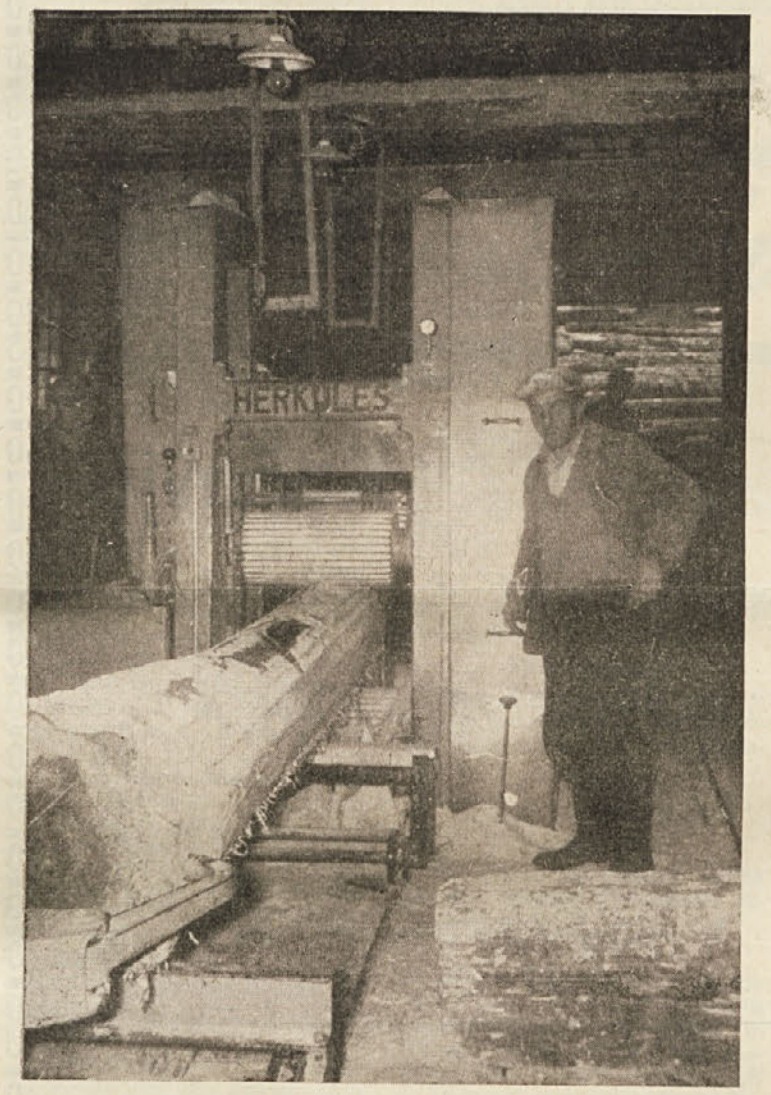

Na obratu Smreke Loški potok

Nekatere značilnosti seje ObLO v Ribnici

Središče pozornosti pripada še vedno dograjevanju notranje organizacije novo nastalega lesnega kombinata LIP Ribnica. Ko poslušaš odbornika, govori iz njega del javnosti, ta pa obravnava vsako novost tako, kakor jo razume. Zaradi praktičnih pogojev niso mogli odgovorni oblastni in družbeno-politični forumi v komuni že takoj na začetku pripojitve lesno industrijskih obratov podati jasno izdelanega perspektivnega programa o razvoju lesne industrije in obrti na območju Ribnice in Kočevja, zato se pričakuje v začetku vseh naporov nekaj potrpljenja. Več pa naj se le seznani javnost o osnovnih momentih, ki so v lesnem gospodarstvu ribniško-kočevskega območja vnesli nekaj novega.

Kdor je obiskal lesno industrijske obrate v Cerknici, Logatcu in Straži pri Dolenjskih Toplicah, ki se razvijajo v naši neposredni soseščini, je spoznal, da nas prehitevajo. Dosedanja oddaljenost, prepuščenost svobodnemu odločanju o lastnem razvoju lesnih obratov, sta zapustila značilen pečat. To »samostojnost« je spremljalo neprestano negodovanje o pomanjkanju surovin, istočasno pa je neko število strojev obratovalo le nekaj ur dnevno ali celo tedensko.

Nobeno od dosedanjih lesno industrijskih podjetij ni uspelo razviti notranjih služb in so nekatere razprave ,ki so jih pripravili družbeno-politični forumi v komuni o notranji organizaciji podjetja ter o skupnih službah (kadrovsko socialna služba) ostale le pri besedah.

O razvoju lesne industrije na omenjenem območju bodo pripravili program strokovnjaki v sodelovanju z organi delavskega samoupravljanja in kolektivi, prav gotovo pa bo o tem informirana javnost. Mimo teh nekaj dejstev pa nekateri odborniki hočejo zagovarjati dosedanji obrtniški način proizvodnje, katerega smo začeli odstranjevati v interesu celotnega gospodarstva.

Prav gotovo je, da bodoče naloge preraščajo dosedanje navade, prijeme in delovne metode. Te bodo sposobni izvajati le izkušeni kadri, ki jim bo v močni organizacijski tvorbi omogočeno načrtno strokovno usposabljanje na delovnem mestu zaradi razvite organizacije dela.

Seje ljudskega odbora že prepogosto obremenjujejo zamegljeni izpadi, naperjeni zoper delo Kmetijskih zadrug in družbenih kmetijskih posestev. Nehote se vsiljuje vprašanje ali vse to ne prehaja v prazno kritizerstvo zoper vse, kar se dogaja pod imenom družbena kmetijska proizvodnja. Opaža se, da nekateri odborniki enako govorijo že celo desetletje, enake pripombe; občinski upravi pa manjka posluha, da bi enkrat za vedno pretresla nenehne in ponavljajoče pripombe in ne na enak način kot vedno, zamahniti z roko, podpisati zapisnik seje ljudskega odbora in ga spraviti v arhiv. Na pamet se pogovarjamo s kritikastri in ne razpolagamo z jasnimi koncepti, kaj hočemo v kmetijstvu. Govorimo o racionalnem poslovanju Kmetijskih zadrug, nekateri pa imajo sedanje stanje v kmetijskem zadružništvu za zadovoljivo. Vemo, da naše dve Kmetijski zadrugi nista sposobni razviti tako notranjo organizacijo, ki bi razvijala dejavnost, poglabljala ter neprestano izboljšavala pogodbeno sodelovanje z zasebnimi kmetijskimi proizvajavci itd....

Gotovo je, da podpiramo razvoj kmetijskih organizacij zato, da bodo postale sposoben organizator kmetijske in gozdarske proizvodnje na širšem območju ob tesnem sodelovanju z zasebnim kmečkim proizvajavcem.

Menim, da sedanje možnosti Kmetijskih zadrug in njihova organizacija dela ne more vedno vplivati na take pripombe: »Prispevam za kooperacijo in vendar vse leto ni strokovnjaka KZ na mojo njivo...« itd. Upravičen prigovor, vendar neka mala KZ, ki ima eno osebo zadolženo za kooperacijo, odkup in še za kaj, ne zmore intenzivnejšega pogodbenega sodelovanja. Zadružni sveti in organi delavskega upravljanja v Kmetijskih zadrugah se trudijo, v njih naglo raste čut odgovornosti, skrb, še posebno ker je večji del komune uprt z očmi v njihovo delo. To je zdrav element, da občani spremljajo delo kmetijskih organizacij, pošteno pa bi bilo, da bi spoznali in upoštevali dosežene uspehe ter na primernih mestih: zadružnih svetih, na sejah ljudskega odbora in sestankih SZDL podpirali njihova prizadevanja, ne pa da že celo desetletje nekateri ponavljajo izrabljene in neaktualne fraze. Nekateri se zelo radi spotikajo ob 8-urni delavnik v kmetijstvu, čeprav vemo, da ni odločilen pri današnjem načinu nagrajevanja po delu in se ga na družbenih kmetijskih posestvih ni mogoče vedno držati.

Verjetno je res prezgodaj govoriti o združitvi treh Kmetijskih zadrug v komuni, dokler niso temeljito premislili o svojih programih Kmetijske zadruge, vendar naj s tem ne odlašajo več; s tem dokazujejo, da z njihovimi načrti nekaj ni v redu.

Vsi si prizadevamo, da bi si Kmetijske zadruge nenehno večale ugled in zaupanje. Kako in s kom naj razmišljajo zadružniki in člani zadružnih kolektivov. Ustvariti pa je treba vzdušje, da bo čutil delavec na posestvu, logar, uslužbenec in zadružnik neomajno celoto, katere cilj je nenehno dviganje proizvodnje in krepitev materialnega položaja v skladu s prizadevanji, potem bodo razprave med odborniki bolj vedre in obetajoče, manj zaskrbljujoče in napadalne.

Bogo Abrahamsberg

Predelava lesa v Sodražici

ANEKDOTA

Nedeljsko dopoldne se je zbral občinski ljudski odbor na svojo sejo. Odbornike so čakale resne naloge, odločitev o vodstvu novo nastalega združenega podjetja in drugo. Odborniki obrobnih področij, ki jim je razvoj domačega podjetja zelo pomemben, so ugovarjali razlagam o svetlejših perspektivah novega kombinata. Odkrito je združitev večjih obratov v eno podjetje sprožila odborniku Š. Jožetu širokopotezno misel; predsednika ljudskega odbora je zaprosil za besedo. Tako je spregovoril: »Tovariši odborniki, predlagam, da bi po vzoru naše združitve predlagali višjim forumom in tistim, ki delajo v mednarodnih organih, naj bi priporočili združitev manjših držav, kaj bi še nadalje obstojale! S tem bi zmanjšali stroške vodenja, oborožitve« itd., je svetoval Jože!

-rg-

Vsem delovnim kolektivom in državljanom čestitajo za Dan vstaje

22. julij

združeni kolektivi lesnih industrij kočevsko – ribniškega območja:

Združena podjetja

LIP

Ribnica

Lesna industrija KGP Kočevje
Lesna industrija Ribnica
Lesna industrija »Smreka« Loški potok
Lesna galanterija Sodražica
Lesno obrtno podjetje »Jelka« Podpreska
Splošno mizarsko podjetje »Hrast«
Dolenja vas pri Ribnici

Splošno avtoprevozništvo

Avto

KOČEVJE

★

Čestita vsem delovnim ljudem za praznik vstaje, 22. julij in jim želi mnogo delovnih uspehov

Čestitkam naših kolektivov za Dan vstaje se pridružuje tudi kolektiv

Suha roba

SODRAŽICA

s toplimi željami za nadaljnje uspehe pri naši socialistični izgradnji

Ob praznovanju Dneva vstaje, 22. julija, čestitamo vsem delovnim ljudem, gospodarskim in drugim organizacijam ter jim želimo še veliko delovnih uspehov

Občinski ljudski odbor Kočevje
Občinski odbor SZDL
Občinski komite ZK
Občinski sindikalni svet
Občinski komite LMS
Občinski odbor ZB
Občinski odbor ZROP
Občinski odbor ZVVI
Občinska gasilska zveza
Občinska zveza prijateljev mladine
Občinski odbor RK, Društvo upokojencev
Občinska zveza Svobod in prosvetnih društev
Občinska zveza za telesno vzgojo

Za Dan vstaje, 22. julij želimo vsem delovnim ljudem, kolektivom in organizacijam veliko uspehov pri njihovem delu

Občinski ljudski odbor Ribnica, Občinski odbor SZDL, Občinski komite ZK, Občinski odbor ZB, Občinski sindikalni svet,
Občinski odbor ZVVI, Občinski komite LMS, Občinski odbor ZROP, Občinski odbor RK, Občinska gasilska zveza ter ostale organizacije in društva

---

KOVINSKO PODJETJE Ribnica

čestita ob praznovanju Dneva vstaje, 22. julija, vsem delovnim ljudem in jim želi pri njihovem nadaljnem delu še mnogo uspehov

Proizvajamo:
kmetijsko orodje (brane, pluge), transportna sredstva (kiperje, japanarje, transportne vozičke, samokolnice), zvarjence vseh vrst in teže, kovinsko pohištvo (oprema bolnic, internatov in lokalov), športno orodje in opremo
Priporočamo se za cenjena naročila

Prebivavcem področja Loški potok — Draga in ostalim delovnim ljudem čestita k prazniku DNEVA VSTAJE ter jim želi še mnogo delovnih uspehov

★ ★

Kmetijska zadruga
Loški potok

Istočasno čestitamo tudi vsem prebivavcem Loškega potoka ob praznovanju krajevnega praznika 31. julija

---

kmetijska zadruga kočevje

čestita zadružnikom, kooperantom in poslovnim prijateljem ob 22. juliju in jim želi še mnogo delovnih zmag

Obrati: Struge, Predgrad, Banja loka Osilnica, Fara

Itas

Ob najpomembnejšem slovenskem prazniku, Dnevu vstaje, čestitamo vsem delovnim ljudem, poslovnim prijateljem in delovnim kolektivom

Kočevje

Trgopromet

Za Dan vstaje slovenskega naroda 22. julij, čestitamo vsem odjemavcem, poslovnim prijateljem in vsem delovnim ljudem ter jim želimo še veliko delovnih uspehov

KOČEVJE

z vsemi poslovnimi enotami

Okrajni zavod za socialno zavarovanje podružnica Kočevje

Vsem zavarovancem in delovnim ljudem pošiljamo ob 22. juliju borbene pozdrave

---

zdravstveni dom kočevje

Prijetno praznovanje Dneva vstaje vam želi

---

delovni kolektiv tovarne sukna v Kočevju

tekstilana

★

želi ob 22. juliju, Dnevu vstaje slovenskega naroda, vsem delovnim kolektivom poslovnim partnerjem in ostalim delovnim ljudem še veliko delovnih uspehov pri nadaljnji izgradnji naše socialistične skupnosti

★

Čestitkam ob 22. juliju se pridružuje tudi delovni kolektiv podjetja

kovinar

iz Kočevja in vam želi prijetno praznovanje in še veliko delovnih uspehov

---

Potrošnikom električne energije želi prijetno praznovanje Dneva vstaje slovenskega naroda

elektro

kočevje

Vsem delovnim ljudem želimo pri nadaljnjem delu še veliko uspehov

---

Trgovsko podjetje

Loški potok

★

toplo čestita vsem delovnim ljudem ob 22. juliju. Še posebej čestitamo prebivavcem Loškega potoka ob praznovanju krajevnega praznika,

31. julija

Oprema Kočevje

Čestitkam ob prazniku vstaje 22. juliju, se pridružuje tudi kolektiv

---

Vsem delovnim ljudem in kolektivom želimo ob 22. juliju še veliko delovnih uspehov. Cenjenim gostom se priporoča delovni kolektiv

hotel Kočevje ***Pugled***

Okrajni zavod za socialno zavarovanje podružnica Ribnica

zavarovancem, invalidom, upokojencem naše tople pozdrave ob 22. juliju, Dnevu vstaje slovenskega naroda

---

INKOP

★

čestita ob 22. juliju, Dnevu vstaje slovenskega naroda vsem delovnim ljudem in poslovnim prijateljem

Kočevje

Gasilsko društvo Vas-Fara

Gasilsko društvo Vas-Fara vodi 11 članski upravni odbor, ki se redno sestaja vodi vsa potrebna dela ter ima s člani društva večkrat gasilske vaje. To društvo resnično zasluži za svoje marljivo in požrtvovalno delo vso pohvalo, saj ob požaru takoj pokaže svojo sposobnost,

Gasilsko društvo Vas-Fara je bilo ustanovljeno 1925. leta, vendar takrat ni imelo še svojega gasilskega doma.

Gasilski dom Vas-Fara so začeli graditi še pred II. svetovno vojno, vendar ga zaradi vojnih razmer niso mogli dograditi. Leta 1946 so dom pričeli ponovno graditi, čeprav z velikimi napori in težavami, vendar z veliko dobre volje.

Dom je bil dograjen šele 1954. leta s pomočjo bivšega Občinskega ljudskega odbora Kostel in Občinske gasilske zveze Kočevje. Isto leto je Občinska gasilska zveza Kočevje poklonila društvu motorno brizgalno. Leta je bila društvu v veliko pomoč pri gašenju požarov in pri neštetih gasilskih vajah, s katerimi se člani društva vedno bolj izpopolnjujejo in usposabljajo. Leta 1959 je društvo dogradilo stolp, ki je bil nujno potreben za sušenje cevi.

Na letošnjem občnem zboru so vsi člani in ostali bili navdušeni in so zaprosili za dodelitev električne sirene, ki je bila nujno potrebna zaradi oddaljenosti vasi, katere spadajo pod to društvo. Prej so imeli ročno sireno, ki pa se ni slišala daleč. Pred kratkim so prejeli električno sireno od Občinske gasilske zveze Kočevje, za kar se ji vsi člani prav lepo zahvaljujejo.

Gasilsko društvo se iskreno zahvaljuje tudi gasivcem iz Broda na Kolpi, ki jim ob požaru vedno o pravem času priskočijo na pomoč.

Gasilsko društvo Vas-Fara namerava prirediti za Dan vstaje vrtno veselico, to je v nedeljo, 22. julija ob 17. uri v Fari s primernim programom in »srečolovom«. Če bo slabo vreme, bo prireditev v dvorani Prosvetnega doma v Fari. Na to prireditev vabijo vse prebivavstvo Kolpske doline.

M. M.

Proslava na Grmadi

V nedeljo 22. julija popoldne bodo prebivavci iz Ortneka in Velikih Poljan proslavili Dan vstaje na Grmadi.

Za ta dan bodo olepšali Grmado z vsem, da bo še mikavnejša kot do sedaj.

Gostje bodo prvič postreženi s specialiteto Grmada 1962 — pečenimi janci v zato pripravljeni in novozgrajeni peči.

Za dobro voljo in veselo razpoloženje bodo poskrbeli priznani domači godci, ki bodo vabili v plese stare in nove dobe.

Pristna dolenjska kapljica bo ogrela staro in mlado.

V sončnem in zelenem kraljestvu naše prelepe Grmade bo prijetno, zato pridite tudi Vi, ne bo Vam žal.

Dostop do Grmade je sedaj mogoč z vsemi vozili, vprežnimi in motornimi.

K udeležbi vabi odbor!

Na pošti v Vasi

Prireditev za 22. julij v Ribnici

Odbor za proslavo Dneva vstaje slovenskega ljudstva — 22. julija vabi občane k svečanosti, ki bo v Ribnici 22. julija.

PROGRAM:

21. julija ob 19. uri v gradu nastop Dobrih znancev iz Celja. Če bo deževalo, bo prireditev v Domu TVD Partizan v Ribnici.

22. julija ob 9. uri dopoldne v Sodražici krajevna svečanost pred začetkom tradicionalnega štafetnega teka za pokal Zveze borcev .V štafeti bo nastopilo pet ekip. Štafeta bo šla iz Sodražice skozi vasi: Zamostec, Lipovšico, Kot in Jurjevico do Ribnice.

Ob 9. uri dopoldne bo odpeljala iz Grčaric skupina mopedistov, motoristov in avtomobilistov, članov Avto-moto Ribnica na propagandno vožnjo do Ribnice.

Nekaj minut pred 10. uro bo pred spomenikom padlih v Ribnici pred gradom slavnostni sprejem partizanskih patrulj, vozačev Avto-moto in štafetnih ekip. Takoj za tem bo v gradu slavnostno zborovanje v počastitev Dneva vstaje. Govoril bo predsednik občine France Ilc.

Vabimo občane, da se v čimvečjem številu udeležijo slavnosti, ki je povezana z 20. obletnico, ko so zagorele leta 1942 vasi in tovarne v ribniški dolini in njeni okolici.

Od 9. ure dalje bo vozil iz Sodražice avtobus po normalnih cenah.

Podjetje „Itas"

INDUSTRIJA TRANSPORTNIH SREDSTEV IN OPREME
KOČEVJE

razpisuje delovno mesto
VODJE RAČUNSKO-GOSPODARSKEGA SEKTORJA

Pogoji: Višja strokovna izobrazba z nekaj prakse, oziroma srednja strokovna izobrazba z daljšo prakso

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi našega brata Amerikanca na obisku pri svojcih

JOŽETA ADAMIČA

se najtopleje zahvaljujemo Amerikancem sopotnikom, ki so na obisku v stari domovini, za vence in ki so ga spremili na njegovi zadnji poti. Lepa hvala dr. Kumelju za poslednjo pomoč. Obenem se zahvaljujemo pevcem prosvetnega društva, sosedom in vsem ostalim, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoči brata France, Janez in sestra Angela
Graben, 15. julija 1962.

naš obveščevalec

Gibanje prebivalcev
Obvestila
Sporedi
čestitke
Mali oglasi

KOČEVJE

Poročili so se: Rački Milan, strojni mehanik iz Banja loke 10, star 28 let in Žegarac Mira uslužbenka iz Kočevja, Šeškova 2, stara 22 let; Hajdinjak Vladimir, voznik iz Kočevja 2, star 23 let in Žlebič Angela, živinorejka iz Rajndola 1, stara 18 let.

Rodile so: Železnjak Ivana, gospodinja iz Mahovnika 24 — dečka, Lavrič Marija, natakarica iz Kočevja, Trg 3. oktobra 18 — deklico, Sukič Helena, gospodinja iz Koč., Reška c. 13-a — deklico.

V Ljubljani je rodila Rus Vera iz Pricerkve 20 — deklico.

V Kopru je rodila Kosten Anica, uslužbenka iz Kočevja, Kolodvorska 17 — dečka.

Umrla je Pelc Karolina, preužitkarica iz Podtabora 14, stara 79 let.

DOLENJA VAS

Rodila je: Merhar Marija, gospodinja iz Prigorice 22 — deklico.

DOBREPOLJE

Poročila sta se: Kaplan Anton, delavec iz Podgorice 7 in Babič Danijela, kmetijska delavka iz Podgore 14.

V Ljubljani je umrl: dr. Steklassa Jože iz Ceste 44, star 44 let.

LOŠKI POTOK

Rodila je Košmrlj Tončka, gospodinja iz Retij 104 — dečka.

Umrl je Anzeljc Jože, osebni upokojenec iz Malega loga 21 — star 82 let.

OBVESTILO

Zveza borcev Rudnik-Kočevje obvešča prebivavstvo, da bo zaradi tehničnih vzrokov srečolov preložen na 16. september 1962.

Zveza borcev Rudnik-Kočevje

IZGUBLJENO

15. t. m. sem izgubil ročno moško uro na glavni cesti od Ribnice do Prigorice. Poštenega najditelja prosim, da jo vrne proti lepi nagradi na naslov: Jože Knol, Ribnica 3 ali na PLM Ribnica

PRODAM

V Sušju pri Ribnici na Dolenjskem je naprodaj hiša v gradnji z vrtom. Informacije — Sušje št. 3.

PRODAM

Prodam 15 let staro hišo z gospodarskim poslopjem po želji z večjo ali manjšo površino zemlje — Andoljšek Anton Ribnica 254.

PRODAM

Avto Topolino z rezervnimi deli nujno prodam. Cena 240.000 din. Kočevje, Reška 16 a.

OPRAVIČILO

Preklicujem besede, ki sem jih izrekel Ivanu Štimcu iz Kočevske Reke ter se mu lepo zahvaljujem.

Anton Lavrič
Kočevska Reka

ZAHVALA

Ob bridki in prerani izgubi mojega iskreno ljubljenega in dragega moža in očka

LOVRA ZUPANA

se iskreno zahvaljujem podjetju »Tekstilana« Kočevje in njenim organizacijam, »Novoteksu« iz Novega mesta, »Komunali« Kočevje, DIT, ZROP, SZDL, ZKS in kočevski godbi za ganljive žalostinke ter tov. Pahuljetu za sočutne poslovilne besede. Posebna zahvala še zdravstvenemu osebju za lajšanje bolečin v njegovi zahrbtni bolezni. Zahvaljujem se vsem, ki so v tako velikem številu spremili mojega moža na njegov poslednji, prerani dom, darovali cvetje ter ustmeno ali pismeno izrazili sožalje ali kakorkoli pomagali in z menoj sočustvovali.

Vsem — prav vsem najlepša hvala.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi mame, stare mame, babice in prababice, sestre in tete

HELENE ŽAGAR

iz Stare cerkve, ki nas je zapustila v svojem 80. letu starosti, se iskreno zahvaljujemo vsem vaščanom, prijateljem in znancem, ki so jo obiskali v času njene bolezni, jo tolažili in spremili na njeni zadnji poti ter ji darovali cvetje in vence.

Posebna zahvala dr. Cilenšku za lajšanje njenih bolečin in gospodu župniku Dobovšku za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Vsem prisrčna hvala!

Žalujoča družina Miheličeva in sorodniki.

NAŠ TRG

Trgovina Sadje-zelenjava je imela od 11. do 18. julija naslednje cene: papriko 330, paradižnik 150, salata 70, sveže zelje 100, rdeča pesa 160, čebula 140, česenj 120, peteršilj 180, korenček 110, kumare 130, grah 110, stročji fižol 170, krompir I. 105, krompir II. 60, marelice 220, breskve I. 140, II. 90, hruške I. 120, hruške II. 80, riglo II. 170, limone 270, jabolka II. 90 din kilogram.

Tonetu Miheliču v zadnji pozdrav

Nenadoma je prišla v Ribnico vest, da je prenehalo biti tvoje blago srce, ki je bilo polno ljubezni do vsakega človeka. Tvoj humani odnos do ljudi je rodil spoštovanje pri vseh tvojih znancih in prijateljih, ki so te ljubili kot iskrenega tovariša.

Dragi Tone!

Neizprosna smrt te je mnogo prezgodaj iztrgala iz naše srede in vsi tvoji znanci in prijatelji te bomo poleg tvoje žene, sester, bratov in ostalih sorodnikov težko pogrešali. Vedno skromen in delaven v vsem javnem življenju Ribnice in njene doline si bil vzor tovariša, ki je imel za vsakogar vedno odprto srce. Tvoje spoštovanje človeka je bilo bistvo vsega tvojega življenja. Ribnica ti je bila kot rodni kraj vedno v srcu, za njen razvoj in napredek si vlagal vse svoje moči. Kot zvesti član naših družbenih organizacij si bil aktiven pri vsakem delu in nisi štedil nikoli svojih moči.

Vrzel, ki je nastala s tvojo smrtjo, bomo težko občutili, tvoj lik človeka pa bomo ohranili v najlepšem spominu.

Umrl je dr. Steklassa iz Dobregapolja

V soboto, 14. julija je v ljubljanski bolnišnici umrl, star komaj 43 let, dr. Jože Steklassa iz Dobrepolja. Vest o njegovi smrti nas je vse globoko prizadela in kar verjeti nismo mogli, da se je priljubljeni človekoljub za vedno poslovil od nas. Kdo ne pozna pokojnega zdravnika, ki je v Dobrepolju in okolici storil tolkio dobrega! V našem kraju je delal komaj nekaj let, pa nas je že za vedno zapustil.

Pred dvema letoma, ko je po naših krajih razsajala gripa, je bil dr. Steklassa noč in dan na nogah. Čeprav je imel velik teren, je neprestano potoval od bolnika do bolnika, pomagal povsod in vsakomur, njegovo zdravje pa se je hitro krhalo. Tako je moral pred nekaj meseci sam iskati pomoči v bolnici, toda bilo je že prepozno. Njegovo plemenito srce je za vedno prenehalo biti.

Poleg vsega svojega dela v ambulanti je bil aktiven tudi v številnih organizacijah, kjer je bil vedno pripravljen prijeti za vsako delo. Kako je bil med ljudm piriljubljen, priča velika množica, ki ga je v ponedeljek spremila na njegovi zadnji poti na dobrepoljsko pokopališče.

A. H.

Koprivnik

Kmetijska uprava Koprivnik se uvršča med tiste kmetijske uprave, ki upravljajo z največjimi travnatimi površinami. Vsa leta nazaj so s težavo pospravili seno. Mnogokrat so košnjo oddajali drugim, zlasti pa posameznikom. Zaradi slabega sena pa letos primanjkuje sena nekaterim sosednjim kmet. upravam in zaradi tega so nekaj površin odstopili. Košnja, ki so jo pričeli pred kratkim pa je pokazala, da je pridelek sena zelo slab in zaradi tega bodo morali storiti vse potrebno, da bodo zastavljeni plan v celoti uresničili.

Sodražica

Nekdaj dobro delujoča organizacija Ljudske tehnike in Avtomoto krožek, ki je imela še druge odseke (foto in radijski krožek), je popolnoma zaspala. Ko je na zadnjem občnem zboru prevzel dolžnost novi odbor, ni med dvoletno dobo smatral za potrebno sklicati niti ene seje. Imetje Lujdske tehnike in Avtomoto krožka predstavlja večjo vdrenost, saj imajo avto, ki stoji neizkoriščen in ravno tako inventar avto-moto tečaja, katerega zaman čakamo, da bi se zopet pričel. Saj imamo mladinci veliko zanimanje in bi gotovo tudi pripomogli, da bi se delo poživilo.

kino

KINO

JADRAN, KOČEVJE: od 20. do 22. julija poljski barvni CS film »Križarji«, 23. in 24. julija jugoslovanski film »Poklican je tudi V/b«, 24. in 25. julija poljski film »Samson«, 25. in 26. julija ruski film »Človekova usoda«, od 27. do 29. julija francoski barvni CS film »Grbavi vitez«.

SVOBODA, RUDNIK: 21. in 22. julija italijanski film »Skano Boa«, 28. in 29. julija bolgarski film »Noč pred trinajstim«.

STARA CERKEV: 21. in 22. julija ameriški barvni film »Starec in morje«, 28. in 29. julija sovjetski barvni film »Vasja Železnova«.

RIBNICA: 21. in 22. julija nemški barvni film »Indijski nagrobni spomenik«, 28. in 29. julija poljski film »Mati Ivana Angelska«.

SODRAŽICA: 21. in 22. julija italijanski film »Žena in njena igračka«, 28. in 29. julija jugoslovanski film »Obkrožitev«.

LOŠKI POTOK: 22. julija ameriški barvni film »Bagdadska sirena«, 29. julija franc. barv. CS film »Portugalske perace«.

VELIKE LAŠČE: 21. in 22. julija poljski film »Eroica«, 28. in 29. julija ameriški barvni CS film »Boznardine«.

DOBREPOLJE: 21. in 22. julija jugoslovanski CS film »Osma vrata«, 25. julija sovjet. barv. film »Vohun«, 28. in 29. julija francoski barvni film »Šibke ženske«.

PONIKVE: 26. julija ruski barv. film »Vohun«.

PREDGRAD: 21. in 22. julija ameriški barvni film »Linija za Tucson«, 28. in 29. julija jugoslovanski film »Kota 905«.

BROD NA KOLPI: 21. in 22. julija ameriški barvni film »Linija za Tucson«, 28. in 29. julija ameriški barvni film »Naloga majorja Leksa«.

SPORED RTV LJUBLJANA

Vsak dan: poročila ob 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00 in 24.00. Pisan glasbeni spored od 5.00 do 8.00.

Sobota, 21. julija

SOBOTA, 21. JULIJA: 8.05 Poštarček v mladinski glasbeni priredbi, 8.35 Na Balkanu: s skladateljem Tajčevićem in Miletićem. 9.40 Poje zbor Glasbene matice pod vodstvom Borivoja Savickega, 11.00 Mario Lanza na opernem in revijskem odru. 11.30 Zabavna glasba za vedro razpoloženje, 12.05 Partizanske koračnice igra pihalni orkester JLA, 12.15 Kmetijski nasveti — inž. Gvido Fajdiga: Zvrsti krmnega ohrovta, 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.20 Domače polke in valčki. 15.40 Moški zbori Jakova Gotovca, 18.00 Benjamin Ipavec — Bogo Leskovic: Serenada za godalni orkester, 18.30 Četrt ure z zabavnim orkestrom RTV Ljubljana, 19.05 Glasbene razglednice, 20.00 Na predvečer vstaje slovenskega ljudstva (glasbeno literarna oddaja), 20.40 Slovenska zabavna glasba, 22.15 Oddaja za naše izseljence, 23.05 Za ples in prijetno razpoloženje.

NEDELJA, 22. JULIJA: 6.00 do 8.00 Nismo se uklonili (partizanske pesmi in koračnice), 8.00 Mladinska radijska igra — Franjo Kumer: Grenka čokolada, 8.40 Partizanski skladatelji — mladim poslušalcem, 9.45 Iz junaških dni, Karol Pahor: Slovenska suita (Marijan Korošec — klavir), Bojan Adamič: Noč na Travni gori (Karlo Rupel — violina, Marjan Lipovšek — klavir), 10.00 Še pomnite tovariši... Jože Peternel: Trikrat v enem dnevu, 10.30 Pot v zmago, 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 14.15 Borci čestitajo, 15.30 Pesem matere treh partizanov in drugi samospevi, 16.00 Humoreska tega tedna — Anton Seliškar: Mule, 16.20 Lepe melodije, 17.15 Radijska igra — Matej Bor: Raztrganci, 18.25 Športno popoldane, 20.00 Jugoslovanski pevci in orkestri, 20.45 Blaž Arnič: V. simfonija — »Vojna in mir«, pomnoženi zbor in orkester RTV Ljubljana, dirigent Rado Simoniti, 22.15 Posnetki koncertov III. jugoslovanskega festivala jazz na Bledu, 23.05 Zaplešimo v praznično noč.

»NOVICE« — glasilo SZDL občin Kočevje in Ribnica. Izdaja in tiska ČZP »Kočevski tisk« v Kočevju. Urejuje uredniški odbor. Odgovorni urednik Peter Šobar. Uredništvo in uprava v Kočevju, Ljubljanska cesta 14-a, telefon uprave in uredništva 389. Letna naročnina 800 din, polletna 400 din in jo je treba plačati v naprej. Za inozemstvo 2.000 dinarjev oziroma 3 ameriške dolarje. Tek. rač. 600-27-1-265 pri NB podružnica Kočevje

Na pošti na Vidmu

Zgodbe o stricih in še marsičem

(NADALJEVANJE)

Rekel sem že, da živimo v »atomski dobi« in da je ta doba popolnoma spremenila naš način življenja, skratka postali smo popolnoma drugačni ljudje, kot so bili naši »stari«. Zato se tudi ne čudim starejšim ljudem, ki vzdihujejo po tistih »dobrih zlatih časih«.

Vzemimo samo en primer. Včasih ženske niso bile enakopravne. Po takratni logiki je bila ženska sposobna samo za kuhalnico in metlo in za nič drugega. Danes pa so popolnoma enakopravne in so prevzele veliko breme moških na svoja slabotna ramena.

Nazivi »gospa«, »milostljiva«, »madame« in ne vem kaj še vse, so zastareli in smo jih zamenjali z enakopravnim nazivom »tovarišica«.

Vendar je ostalo nekaj izjem, ki se niso na noben način hotele sprijazniti s tem, da niso več »milostljive«. Žal je danes teh izjem čedalje več in če pridem v kakšno trgovino ali kaj podobnega, sem že v dvomih ali naj rečem: »tovarišica« ali pa »gospa« odnosno »gospodična«.

Namreč zgodilo se mi je že to, da, ko sem prodajavki rekel »tovarišica, prosim to in to«, se je obrnila in postregla drugo stranko, mene pa pustila čakati na milost in nemilost češ, ta trot iz hoste naj kar čaka.

In drugi primer. Vozil sem se v nabito polnem avtobusu. Na nogah imam kurja očesa; sicer pa nič čudnega, saj mi je oče vedno raje kupoval manjše čevlje, ker so bili cenejši češ, jih boš že razrinil, saj si še mlad. Za spomin so mi ostala kurja očesa in sedaj, kadar sem v kakšni gneči, samo pazim nanje.

No, v tistem avtobusu je neka tovarišica pritisnila svojo nekaj čez stokilsko težo na moje drobno kurje oko.

Najraje bi zatulil kot lačen volk, pa sem raje potrpel in s čisto nežnim glasom rekel:

»Tovarišica, stopili ste...«

Dalje nisem mogel, ker me je pogledala zviška in mi zabrusila:

»Ali mislite, da sva bila skupaj v hosti?«

Požrl sem sline in bolečine in na prvi postaji izstopil.

Zaradi takih neprilik sem v bodoče izpustil vsako tituliranje in sedaj nežni spol sploh ne ogovarjam niti po novem niti po starem.

Takšna popustljivost moških do nežnega spola pa je spremenila tudi sam družinski sistem. Včasih je bil moški glava družine. Odločal o vsem in vsi so ga morali ubogati. Hčerka se je morala poročiti s tistim, ki je bil njemu všeč, sin pa s tako, ki je njemu ugajala, namreč očetu, ne sinu.

Mati je bila pri hiši bolj dekla, čeprav so govorili, da pri hiši podpira tri vogale. In današnja moderna družina?

»On« predstavlja v neki vrsti direktorja. Samo, da ima to direktorsko mesto precej podrejeno vlogo. »Ona« ima namreč kar dve važni funkciji: je komercialni in šef računsko gospodarskega sektorja — računovodja. Skratka, vse finance so v njenih rokah. Zato igra »on«, direktor, podrejeno vlogo.

Ostanejo še otroci, seveda če jih je kaj. Ti so nabavni referenti.

Vsi skupaj sestavljajo nekak družinski delavski svet. Glavno besedo v tem svetu ima spet računovodja, to je »ona«.

Enkrat v mesecu prinese direktor domov svojo plačo, ki pa je lahko direktorska, lahko pa je tudi poddirektorska. To je pač odvisno od tega, kako se je ta direktor uveljavil izven svojega domačega sveta. Seveda je največ plač poddirektorskih.

No, in ko hišni direktor prinese domov plačo, oz. mesečni osebni dohodek, stopi v akcijo računovodja. Temeljito pregleda plačilno listo, prešteje denar in ga spravi začasno na domači žiro račun, Gorje, če kaj manjka, prične se zaslišavanje, ki je ponavadi hujše kot pred finančno inšpekcijo.

Skoraj vedno direktor kapitulira in iz kakšnega skritega kota potegne tiste dinarje, ki jih je mislil utajiti. Tako revež ostane suh do prihodnje plače, ko se podoben prizor ponovi.

Ko je vse to urejeno, računovodja natanko razdeli denar, in sicer na glavne stroške kot so hrana, stanovanje, elektrika in podobno; če še kaj ostane, gre za novo toaleto, seveda najprej zase. »On« pride zadnji na vrsto in tisto, kar je po odbitku vseh stroškov ostalo, gre v družinski poslovni sklad.

Iz tega sklada se potem nabavljajo razne stvari: električni štedilniki, hladilniki, radioaparati, televizorji itd. Včasih je ta sklad tako velik, da se računovodja odloči za nabavo »fičkota«, stanovanja ali za nakup kar cele hiše.

Seveda ima pri vseh teh nabavah glavno besedo računovodja. Navadno ga pri njegovih odločitvah podprejo še nabavni referenti, tako, da direktor s svojimi predlogi sploh ne prodre in postane samo še poslušni robot, ki se strinja z vsakim predlogom.

Do nedavnega so imeli ti direktorji še eno možnost, da so kakšen del svojega dohodka utajili. Namreč za kakšno honorarno delo, opravljeno seveda na skrivaj. Sedaj jim je pa odpadla še ta možnost.

V zadnjem času so si izmislili nekakšne žiro račune, na katere je treba nakazovati vse take postranske zaslužke. Seveda je s tem odkrita vsa skrivnost, v katero se še do nedavna bili zaviti razni črni fondi in to ne samo naših nogometašev, ampak še marsikateri drugi, predvsem pa družinski črni fondi.

Nekateri se zato pritožujejo čez finančne organe češ, da so jim oni skuhali to kašo in da bodo sedaj še ob tista neevidentirana sredstva, ki so ušla strogi kontroli domačega računovodje.

Jaz pa pravim, da so tudi »one« imele po vsej verjetnosti svoje prste vmes in si priborile spet nekaj, kar se nam moškim še sanjalo ni, da se jim bo sploh kdaj posrečilo.

Do pred kratkim se je marsikdo še zadovoljno smehljal pri mesečnem družinskem obračunu, češ kar poberi te solde, saj imam še postranske zaslužke. Sedaj smo se pa še tukaj obrisali pod nosom; kontrola bo z dveh strani.

Zato popolnoma logično sklepam, da bo od sedaj naprej manj honorarnega dela, ker se pod takimi strogimi pogoji res ne bo splačalo delati kakšno honorarno službico, pa naj bo ta po rednih delovnih urah ali pa celo med rednimi delovnimi urami, ker poznam tudi take honorarce.

Torej nič čudnega, če nekateri vzdihujejo po starih dobrih časih.

(SE NADALJUJE)

Kako je opica v Ribnici gledala skozi očala

V Ribnici je bil pred kratkim časom cirkus, v katerem je bila tudi opica, ki je kot žival najbolj podobna človeku. Učenjaki pravijo, da se je tudi človek razvil v pradavnini iz vrst opic. No pa pustimo to in poglejmo, kaj je opica delala v Ribnici.

Ribničanje vsako prireditev zelo radi obiščemo in tudi cirkus ni izjema. Ko je cirkus prišel v Ribnico je bilo kar precej obiskovalcev, zakaj pa ne bi pogledali kroute, ki se ji pravi opica.

Obiskovalci so opico ogledovali, opica pa Ribničane. Študirala je, kako bi kakšnemu Ribničanu kaj zagodla in prilika se ji je ponudila.

Prišel je v cirkus Ribničan z očali, skozi katere je opazoval opico. Očala je vzel v roke in ogledoval opico s prostim pogledom. Opica pa ne bodi lena in — hop po očalih, ki so bile v momentu v njenih rokah, Ribničan pa brez njih. Dejali smo že, da opica posnema človeka s kretnjami in z delom. Ker je videla Ribničana, kako se manipulira z očali, si jih je začela seveda še sama natikati na oči in gledala skozi nje Ribničane. Seveda ne moremo opici zameriti, če je v tem svojem delu, očala, ki so stala baje 7000 din strla, ker ni imela z njimi nobenih izkušenj.

»Krouta je krouta,« si je mislil Ribničan. »Če bi poznala, kaj človeških manir, bi očala lepo nepokvarjena vrnila, če si jih je že samovoljno sposodila, da bo pogledala nanje.«

Opica pa je s cirkusom iz Ribnice odšla, ne da bi se opravičila, Ribničan je ostal pa brez očal, ker mu jo je krouta tako zagodla.

V Ribnici pravijo, da so muzikantje na veselici lepo zaigrali. Saj so bile posamezne točke kar dobro izbrane za veselico, med katerimi je bila Prodajalka cvetja, Čez drn in strn in Spomin. Ljudje, ki se na glasbo razumejo, so mnenja, da to ni dobra izbira za zabavno prireditev. Ker se na to ne spoznamo, smo to samo zabeležili.

— — —

Še eno so zagodli v Ribnici, kar tako za šalo. V gostinskem lokalu pri Ribničanu so bili gostje, med katerimi se ga je neki možakar precej nabral. Sedel je na stolu pri mizi in kinkal.

»Kako bi mu malo podkurili?« so si mislili nekateri. Pametna glava vedno najde rešitev. Pod stol pijanega gosta so navezali papir in so mu podkurili, ko so papir zažgali. Stol se je seveda segrel in gosta je začelo peči po zadnjici. Premikal se je sem in tja, vstati pa baje ni mogel. Kako se je zadeva končala, nismo mogli ugotoviti, hec je pa le bil.

Kolonija na Travni gori

Kdo ne pozna Travne gore? Prijazno letovišče nad Sodražico, kamor prihajajo letoviščarji na oddih, da se naužijejo svežega gozdnega zraka. Tu je dom, kjer dobiš prijetno okrepčilo.

V domu na Travni gori preživlja del svojih počitnic 33 otrok iz vse kočevske občine. Ti otroci so zdravstveno šibki in jih sveži gorski zrak krepi in daje odličen tek. Lepo je na Travni gori posebno tedaj, ko je sončno vreme.

Življenje kolonije je pestro. Otroci so se hitro privadili na dnevni red. Po dopoldanski malici zavijemo na katerokoli bližnjo jaso in ob raznih igrah, smehu in veselju mine dopoldan. Po popoldanskem počitku gremo na sprehod. Tudi tu ne manjka iger. Razumljivo je, da nam po veselo preživelem dnevu v naravi večerja dobro tekne in je počitek zaželjen.

Na Travni gori smo že tretji teden. V tem času smo si dobro ogledali okolico, spoznali zgodovino tega kraja, zlasti med NOB. Dan borcev smo lepo praznovali ob tabornem ognju, ob petju partizanskih pesmi. Pozdravili smo partizansko patrolo in šli k spomeniku padlih borcev. Tu smo poslušali dogodke iz NOB, ki nam jih je pripovedoval tukajšnji aktivist tov. dr. Lavrič.

Da bi otroci spoznali bližnjo okolico in način življenja v dolini, smo obiskali Sodražico. To je prijazen trg, ki je bil med NOB neštetokrat bombardiran. Danes ni več ruševin, ampak lepo, prijetno naselje. Tu smo obiskali obrat lesne galanterije, kjer smo si ogledali njihove izdelke.

Bili smo tudi v Loškem potoku. Celodnevni izlet je potekal v odličnem razpoloženju, da na pot niti mislili nismo. Otroci so spoznali tudi ta del naše slovenske zemlje.

Še nekaj dni in kolonija bo odšla s Travne gore, ki ji je nudila tritedenski počitek in razvedrilo. Odnesli bomo lepe spomine na ta čas, ki smo ga preživeli v prijetnem tovariškem vzdušju.

Kmalu bo sezona obiranja malin

Navzlic neugodnemu vremenu v zadnjih mesecih je opaziti v Kočevskem rogu in ostalih krajih naše občine precej gozdnih sadežev. Večje število prebivavcev iz Kočevja in okolice je marljivo nabiralo gozdne jagode. Maline v Kočevskem Rogu lepo kažejo in zato je pričakovati, da ko bodo dozorele in to po vsej verjetnosti konec tega meseca, da bo nabiravcev precej. Tudi Kmetijska zadruga bo organizirala posebno odkupno postajo.

Neurje s točo po naših krajih

V nedeljo 15. julija so se zgrnili temni oblaki nad našimi kraji in pričelo je močno liti. V Kočevju je med dežjem padala tudi toča, ki k sreči ni prizadela večje škode.

Zelo težko pa je toča prizadela Struge in Velike Poljane, kjer je zbila vse poljske pridelke. Toča je padala v takih količinah, da je bilo vse belo kot pozimi. Prebivavci Strug in Velikih Poljan so s tem precej prizadeti. Letos se vreme ne more urediti ker kar naprej dežuje in dež ovira košnjo, poljske kulture pa tudi ne morejo rasti, ker je vedno bolj mrzlo kot toplo.

Urednikova pošta

PISMO UREDNIŠTVU

Podpisani M. F. sem stalni naročnik »Novic«. Z njimi sem zelo zadovoljen in, ko mi jih pismonoša prinese, jih preej ne odložim iz rok, dokler vse ne prečitam. Še bolj bi bil z njimi zadovoljen, če bi v njih uvedli rubriko, ki je meni zelo pri srcu, je pa tudi vzgojnega oz. poučnega značaja. Ta rubrika naj bi imela naslov: Spoznavajmo našo ožjo in našo širšo domovino. V tej rubriki bi objavljali članke o naših krajih, pokrajinah, o naših mestih, o naših republikah in na splošno o vsej naši širši domovini Jugoslaviji.

To opisovanje naj bi bilo tako, kot ga opisujejo zemljepisne knjige. To se pravi največ prostora naj bi zavzelo zemljepisno in statistično opisovanje določenega območja ali mesta. Ostali del prostora pa bi porabili za opis zgodovine tega območja, potem pa še za njegov gospodarski, družbeni, politični in kulturni opis. Tako bi imel vsak, ki bi prečital to rubrkio, predvsem več zemljepisnega in statističnega znanja o tem območju. Prav tako pa bi imel jasno sliko o vseh teh vprašanjih in razvoju posameznih krajiv.

Ne vem sicer, če boste to rubriko uvedli v Novice, zaželjeno pa bi bilo, da bi jo.

Če razpolagate s podatki o popisu prebivalstva v Jugoslaviji iz leta 1961, vas prosim, da bi mi v eni izmed prihodnjih številk navedli koliko prebivalcev imajo naša mesta z nad 25.000 prebivalci po popisu iz leta 1961 in sicer takole: Koliko prebivalcev ima s svojimi predmestji oz. s svojim širšim območjem in bližnjo okolico.

Upam, da boste na moj dopis odgovorili o vašem mnenju o rubriki, ki naj bi našla svoj kotiček v Novicah in da boste objavili podatke o številu prebivalcev naših mest v eni izmed prihodnjih številk vašega lista in se vam že vnaprej lepo zahvaljujem za objavljene podatke.

Vas tovariško pozdravljam!

M. F.

ODGOVOR UREDNIŠTVA

Veseli nas, da ste z Novicami kolikor toliko zadovoljni. Vaši želji bomo skušali na kak način ugoditi v doglednem času. Pripominjamo, da je zbiranje in obdelava teme, ki vas zanima, bolj težka in zahteva precej časa. V uredništvu Novic pa nam primanjkuje delovnih moči, da bi se temu posvetili. V kolikor pa nam bo to mogoče, bomo skušali v bodoče napisati kaj tudi o teh vprašanjih.

Po podatkih, ki jih imamo na razpolago o popisu prebivalstva v Jugoslaviji leta 1961 je število prebivalstva po mestih v celoti, ker za ožja in širša območja, kakor vi želite, nimamo podatkov, naslednje:

V LR Srbiji so mesta z nad 25.000 prebivavci:

Beograd	594.00
Čačak	27.000
Kikinda	31.000
Kos. Mitrovica	27.000
Kragujevac	52.000
Kruševac	29.000
Leskovac	34.000
Niš	85.000
Novi Sad	111.000
Pančevo	46.000
Peć	28.000
Priština	39.000
Prizren	28.000
Smederevo	27.000
Sombor	29.000
Subotica	78.000
Šabac	26.000
Valjevo	25.000
Vršac	32.000
Zrenjanin	56.000

V LR Hrvatski

Karlovac	34.000
Osijek	72.000
Pula	37.000
Rijeka	100.000
Sisak	26.000
Slavonski Brod	25.000
Split	99.000
Šibenik	26.000
Varaždin	26.000
Zadar	25.000
Zagreb	457.000

V LR Sloveniji

Celje	26.000
Ljubljana	157.000
Maribor	85.000
Jesenice	16.000
Koper	10.000
Kranj	21.000
Trbovlje	16.000

V LR Bosni in Hercegovini

Banja Luka	51.000
Mostar	49.000
Sarajevo	198.000
Tuzla	52.000
Zenica	48.000

V LR Makedoniji

Bitol	49.000
Kumanovo	32.000
Prilep	40.000
Skopje	168.000
Tetovo	25.000
Titov Veles	27.000

V LR Črni gori

Titograd	30.000
Nikšič	20.000
Plevlja	11.000

V prihodnjih številkah bomo o tej temi, ki vas zanima, še kaj napisali iz naših in ostalih krajev. Vabimo pa vas, da v tem še sami prispevate svoj del z dopisi, katere bomo objavili v Novicah.

Na paši v Poljanski dolini

IZLET ŠOFERK - AMATERK

Konec junija so organizirale kočevske šoferke-amaterke izlet z osebnimi avtomobili v Dolenjske Toplice. Na pot so se odpravile brez mož in otrok. Kolona s pisanimi balončki okrašenih avtomobilov je krenila izpred hotega Pugled. Izleta se je udeležilo 10 avtomobilov (7 fičkov, Volkswagen, Opel in BMW), v katerih se je peljalo 26 žensk. Udeleženke izleta pravijo, da se bodo tega dogodka še dolgo spominjale. Na poti so imele srečo, saj niso imele nobenega karambola in defekta. Na tem izletu so ženske tudi preizkusile svoje šofersko znanje, spretnost in pogum ter pokazale samostojnost. To je bil prvi izlet kočevskih šoferk-amaterk in menda tudi prvi tak izlet v Sloveniji. Izlet je pripravil posebni ožji odbor. Kočevske šoferke-amaterke nameravajo organizirati še več podobnih izletov, žele pa, da bi se jih udeležile tudi ostale šoferke-amaterke, ki se prvega niso.

PREDGRAD

Predgrajski mladinski aktiv je zelo aktiven. Mladina se večkrat sestaja in razpravlja o različnih problemih. Preteklo nedeljo so priredili mladinski ples. Tedaj so prvič uporabili tudi gramofon, ki so si ga kupili.

V TRGOVINI

»Imate stenj za vžigalnik?«

»Ne! — lahko pa dobite taht za fajercajg.«

Otroci in njihovo veselje